ՆՈՐ ՇՐՋԱՆ, (29ՐԴ ՏԱՐԻ) ԹԻՒ 8 — 8 ԹԷՇԻՐԻՆԻ ԷՎՎԷԼ 1328 — Կ. ՊՕԼԻՍ 8-21 ՀՈԿՏԵՄԲԵՐ 1912 — 11 ՋԻԼԳԱՏԷ 1330 — ԵՐԿՈՒՇԱԲԹԻ

ԲԱԺԱՆՈՐԴԱԳՐՈՒԹԻՒՆ

	ՏԱՐԵԿԱՆ	ՎԵՑԱՄՍԵԱՅ
Կ. Պոլիս և Գաւառները	108 ղրուշ	54 ղրուշ
Ամերիկա	6 տոլար	3 տոլար
Ուրիշ երկիրներ	35 ֆրանք	17 ֆր. 50 սն.

ՀԱՍՑԷ՝ Կ. Պոլիս, Պապը Ալի Ճասսէի, բիւ. 12

ՀԱՏԸ 10 ՓԱՐԱ

ԾԱՆՈՒՑՈՒՄՆԵՐ
Ծանուցումներու խրաքանչիւր տողը 2 ղրշ.։
Պրիտաղ և մեծ ծանուցումներու համար մասնաւոր պայմաններ։

ԱՐԵՒԵԼՔ

ՕՐԱԹԵՐԹ

ՀԻՄՆՈՒԱԾ 1883 ԻՆ

آره‌ولك
ارمنیجه یه‌می غزته‌سی
باب عالی جاده‌سنده ۱۲ نومرولو اداره‌خانه

AREVELK
Journal arménien quotidien
Fondé en 1883
Babe Ali Djaddéssi No. 12 Constantinople

ԹԱԶԸ՝ ՄԱՀԻԿԻՆ ԴԷՄ

Պալկանեան Ֆեդերատիոնը թաղուեցաւ՝ իր ազգին ուղղած յայտարարութեան մէջ զոր երէկուան թերթերը հաղորդեցին, մէկ քանի անգամ քրիստոնեայ բառը կրկնելէ և հասկցնելէ ետքը թէ Թուրքիան քրիստոնեայ ժողովուրդին օգնելու, անոր կեանքի, ինչքի պաշտպանութիւնը ապահովելու համար Պալկանիա սահմանած է զէնքի դիմել, կը վերջացնէ իր խօսքը դուրս գալով, «Մահ հիկին դէմ Խաչին, Բռնապետութեան դէմ Ազատութեան այս պայքարին մէջ մեր կողմը պիտի ունենանք հանկարծակը ամէն անոնց որ կը սիրեն Ազատութիւն ու Ցառաջդիմութիւն։»

Ֆեդերատիոնը թաղուողը մինչև յարդ քաղաքագէտ, լրագրող, խորամանկ վէճասէր մը ճանչցուած ըլլալով, մեծ զարմանք պատճառեց մեզի Կոստիրուա ու Պուլյոնի վայել այն նոր օրինակ չէրը, զոր ամբողջ քաղաքակիրթ աշխարհ կարդաց, թէ՛ Արեւելք, թէ՛ Արեւմուտք, և՛ քրիստոնեայ, և՛ խալամ։ Վասան ենք որ բովանդակ Եւրոպա, հաւիս արձակուած միջնադարեան կապանքներէ, որոնք Կրօնքի անունով ժողովուրդը կեղեքելէ, զանոնք պատեցնելու մէջ վճռեցնէ, մարդկային բարօրութեան պայմանները ջնջելէ և կամ զանոնք անհունս յետադիմելէ տարբեր ալդիւնք չունեցան, ինչպէս նաեւ միջեռնդ միջավայրերու մէջ ծրագրուած ալտարոյր քաղաքակրթութեան մը կոչիմներէ հաւիս ինքզինք ազատած, դժգոհութեան պոռթկում մը պիտի ունենայ այդ նոր ելաչակրութեան փորձին դէմ։

Աչքէն Պուրբէնէն այսօր հասած հեռագիր մը անհպատ լուր մը կ'արձանագրէ այս մասին։ Պերլինէն ուրիշ հեռագիր մը կը տեղեկացնէ թէ «Ֆոսիշէ Զայթունկ» շատ պատշաճաւոր բաղդատութիւն մը ըրած է Ֆեդերատիոնը յայտարարութեան և օսմ. դաշնիցին օսմանցի ժողովուրդին ուղղած շրջաբերական-պաշտօնագիրին միջեւ։

«Ֆոսիշէ Զայթունկ»ի վերոյիշեալ զուգակշիռը «Աշեւելք»ի մասնաւոր լուծումին մէջ հրատարակուած ըլլալով, հարկ չտեսանք հոս կրկնել։

Ֆեդերատիոնը թաղուողը կը մնանայ անշուշտ, որ այսօր Պալկարիոյ բանակին դէմ գօշող կրիմներու փաղանգին մէջ կը գտնուին բիւրաւոր քրիստոնեայ զինուորներ, որոնք իրենց կեանքին զոհաբերութեամբը կ'ապացուցանեն թէ հանգամանք ունին իրենց դատին արդարութեան։ Մեր ազգակիցները այսօր մանրիզարդ յարմարանքի դաշտին տակ հանգիստուած են, ո՛չ թէ կռուելու խաչին դէմ, զոր կը նկատեն իրենց կրօնքին մեծ խորհրդանշանը, այլ այն դարաւոր ելաչակիներուն խաչի անունով մղած եսապաշտ պայքարին դէմ, զոր կը նկատեն իրենց հայրենիքին ազատին ուղղուած հարուած մը, իրենց օսմ. իրաւունքի դէմ ոտնձգութիւն մը։

Մեր կարծիքով, վերոյիշեալ մը բերնէն ելած այս «բրօվոգասիոն»ները չեն դադրիր երբեք մարդասիրական զգացումները վիրաւորելէ, արդէն ալ անոնց անունով արտաբերուած ըլլան այս պարբերութիւնները։

Պալկարիոյ թագաւորը կ'երեւի իր երակներուն մէջ կլան պարբոնեան արիւնը ցուցնել կ'ուզէ, այդպէս նաբոլէոնեան պերճախօսութիւններով. սա տարբերութեամբ միայն որ Նաբոլէոնեան պերճախօսութիւնները ջնջելէ և կամ զանոնք անհունս յետադարձելէ տարբեր ալդիւնք չունեցան, ինչպէս նաեւ միջեռնդ միջավայրերու մէջ ծրագրուած ալտարոյր քաղաքակրթութեան մը կոչիմներէ հաւիս ինքզինք ազատած, դժգոհութեան պոռթկում մը պիտի ունենայ այդ նոր ելաչակրութեան փորձին դէմ։

Աչքէն Պուրբէնէն այսօր հասած հեռագիր մը անհպատ լուր մը կ'արձանագրէ այս մասին։ Պերլինէն ուրիշ հեռագիր մը կը տեղեկացնէ թէ «Ֆոսիշէ Զայթունկ» շատ պատշաճաւոր բաղդատութիւն մը ըրած է Ֆեդերատիոնը յայտարարութեան և օսմ. դաշնիցին օսմանցի ժողովուրդին ուղղած շրջաբերական-պաշտօնագիրին միջեւ։

«Ֆոսիշէ Զայթունկ»ի վերոյիշեալ զուգակշիռը «Աշեւելք»ի մասնաւոր լուծումին մէջ հրատարակուած ըլլալով, հարկ չտեսանք հոս կրկնել։

Ֆեդերատիոնը թաղուողը կը մնանայ անշուշտ, որ այսօր Պալկարիոյ բանակին դէմ գօշող կրիմներու փաղանգին մէջ կը գտնուին բիւրաւոր քրիստոնեայ զինուորներ, որոնք իրենց կեանքին զոհաբերութեամբը կ'ապացուցանեն թէ հանգամանք ունին իրենց դատին արդարութեան։ Մեր ազգակիցները այսօր մանրիզարդ յարմարանքի դաշտին տակ հանգիստուած են, ո՛չ թէ կռուելու խաչին դէմ, զոր կը նկատեն իրենց հայրենիքին ազատին ուղղուած հարուած մը, իրենց օսմ. իրաւունքի դէմ ոտնձգութիւն մը։

Մեր կարծիքով, վերոյիշեալ մը բերնէն ելած այս «բրօվոգասիոն»ները չեն դադրիր երբեք մարդասիրական զգացումները վիրաւորելէ, արդէն ալ անոնց անունով արտաբերուած ըլլան այս պարբերութիւնները։

Պալկարիոյ թագաւորը կ'երեւի իր երակներուն մէջ կլան պարբոնեան արիւնը ցուցնել կ'ուզէ, այդպէս նաբոլէոնեան պերճախօսութիւններով. սա տարբերութեամբ միայն որ Նաբոլէոնեան պերճախօսութիւնները ջնջելէ և կամ զանոնք անհունս յետադարձելէ տարբեր ալդիւնք չունեցան, ինչպէս նաեւ միջեռնդ միջավայրերու մէջ ծրագրուած ալտարոյր քաղաքակրթութեան մը կոչիմներէ հաւիս ինքզինք ազատած, դժգոհութեան պոռթկում մը պիտի ունենայ այդ նոր ելաչակրութեան փորձին դէմ։

Ցեղն է հոս անդամ մը ալ անդրադառնալ այն խնամուն և հեռատես պաշտօնագրին, զոր կայս. կառավարութիւնը վերջերս ուղղեց իր բանակին ու ժողովուրդին, և որուն մէջ ապրա ու կրօնքի կերպով կը պարտադրէ նեղբին անդրդութիւնը, ինչպէս նաեւ ժողովուրդի զանազան դասակարգերու միջեւ ուիրդ հանգարտութիւնը պահպանել։

Օսմ. պաշտպանը, որ Սուլթանին, օսմ. բանակին ընդհանուր հրամանատարին, իբր վերանորդ բացառիկ դերը մը ունի, իր ամենազգի զինուորներուն ուղղած յայտարարութեամբը մարդասիրական աւելի բարձր զգացումներ կը յայտնէ։ Ակիկս նեղկայ պատերազմը կը յատկանշէ, ճիշդ միջազգային օրինաց սահմանումով։ Զինուորներուն կը յիշեցնէ իրենց պարտականութիւնը, պատերազմի չմասնակցող անմեղ ժողովուրդին, մինչեւ իսկ անմիտա վիճակի վերածուած թշնամի պատերազմիներուն հանդէպ։

Սայն վերանայն խորհուրդները, որ սուրբ պատերազմի, «Տիհատ»ի, «զէգա»ի կրօնական պատուէրներով վարժուած զինուորի մը կ'ուղղուին, իրաւունք կուտան օսմ. դաշնիցին, հպարտ երեւցիլով մը ներկայանալու եւրոպական հանրային կարծիքին և ըսելու. «Ահա իրաւունքս և ահա զայն պաշտպանելու միջոցներս։»

Հայերս, մանաւանդ քաղաքականութեան մը իրրեւ մեծ զոհը, որ այսօր իսկ կը ճենճերի դէպքերի մը մեայլ տասարին, աւելորդ բաղձանք մը ասելու, կը բոլորին խաչակրութեան այս նոր փորձին դէմ, նշանակով անոր մէջ գտնելու շարամնած յաւիտենական վերքեր, որով ծածկուած ազգերու կարէ՝ ալիսնի վիճակներ կ'արագացնեն այսօր իսկ, և կը դաշակին անոր մէջ քրիստոնէական մարդասիրութեան զլխովին հակառակ անդարձի հաշիւներ։

Դ. ՏԷՐ-ՄԱՒԼԻՍԵԱՆ

ԱՒՈՒՐ ՊԱՏՇԱՃԻ

Որքան ալ զպիրները համակրելի մարդիկ ըլլան, կը վախնամ որ իրենց զինուորագրութեան հարցը պիտի չանենայ «29-ԿՅ տարիքանները զինուորագրութեան» խնդրին ժողովրդականութիւնը։ Հակառակ «տիրացու» ազգ մը ըլլալուս՝ ճշմարիտ գպիրները շատուր չեն մեր մէջ, որով իրենց խնդիրն ալ չի ներկայացներ բնականաբար այն ընդհանուր շահեկանութիւնը զոր միւսը ունէր։ Այսուհանդերձ, համաձայն եմ որ իրենց համար ալ բան մը ընենք՝ եթէ կարելի է։

Պատերազմական նախարարութիւնը վերջին անգամ պատասխանը կը մեր Պատրիարքարանի զիմումին՝ թէ ինք գպիր ըսելով կը հասկնայ «տիաքօն»ները, ինչպէս «տիաքօն» ըսելով ալ Կիւրեւանայի մարդիկ, որոնք սեւ ու երկար վերարկու մը կը կրեն։ Այս անհրաժեշտ, «սինկ քուանոն» պայմանը չկայցնող գպիրը իրեն համար գպիր չէ, այլ... զինուոր։

Արդ, մաղթելով հանդերձ որ վերջնական չըլլայ այս որոշումը, կը մտածեմ սակայն թէ շատով պիտի է ընել ինչ որ կարելի է, դայն փոխել տալու կամ անոր յարմարելու համար։

Խորհեցայ վարչական մը որ թերեւս օգտակարութենէ զուրկ չէր ըլլար եթէ բոլոր գպիրները հաւաքական դիմում մը կատարէին ուր որ անկ է, և հոն միասին ու գեղգեղանայն ներկայացնէին իրենց դատը. ո՞վ գիտէ, թերեւս սիրաները կակղէին եթէ անոնք պարագային յարմար տա՛ տեսակ չարական մը երգէին։

— Տէ՛ր Թագաւոր փառաց...։

Նկատելով սակայն որ պաշարման վիճակի մէջ ասկիա ցոյցի մը հանդամանքը պիտի ունենար՝ մտածեցի փրկութեան ուրիշ միջոց մը, որ հետեւեալն է։

Յայտնի է թէ մեր գպիրները գպիր ըլլալէ առաջ արհեստաւոր, պաշտօնեայ խանութպան և վաճառական են և սակայն ասիկա պատճառ մը չէ որ անոնք կորսնցնեն իրենց գպիրի հանգամանքը։ Միայն թէ՝ քանի որ սեւ վերարկու յայտարար նշանն է գպիր ըլլալուն, ուստի զինուորութենէ զերծ մնալու համար կը բաւէ հագուստին վրայ սեւ վերարկու մը աւելցնել...։

Իրաւ է թէ նախ՝ ամէն որ պիտի խնդայ տեսնելով խանութպան մը, որ իր սեւ վերարկուին բոլոր թեւերը չարժելով՝ յանախորդներուն կը խօսի, խոստովանայիր մը պէս, կամ պաշտօնեայ մը, որ իր սեւ վերարկուին անհուն փէշերը կծկելով՝ վաճառատունէն ներս մտնող տիկնիկ մը ան ջիւ կը կատարուի...։

Բայց վերջապէս՝ ամէն բան վարժութեան խնդիր է՞...։

ԱՍՈՒՊ

ՎԵՐՋԻՆ ԼՈՒՐԵՐ

ՕՍՄ. ԵՐԵՔ ՄԱՐՏԱՆԱՒԵՐ ԿԸ ՌՄԲԱԿՈԾԵՆ ՎԱՌՆԱՆ

Սոֆիայէն 19 Հոկտ. թիւով կը հեռագրուի.— Դեռ պաշտօնապէս չհաստատուած զրոյցներուն նայելով օսմ. երեք մարտանաւեր այս առտու երեւցան Վառնայի առջեւ, նաւահանգիստէն 16 քիլոմէթր հեռու, ուրիկ կրակ բացին քաղաքին առջեւ ապատող Պուլկար Թարփիխանաւերուն և քաղաքին վրայ։ Սակայն օսմ. մարտանաւերուն տեղը չատ հեռու ըլլալուն պատճառով ոչ մէկ ռումբ իր նպատակին հասաւ։ Յետոյ օսմ. մարտանաւերը հեռացան։

ՕՍՄ. ՆԱՒԱՏՈՐՄԸ ՎԱՌՆԱՆ ԿԸ ՊԱՇԱՐԷ

Կը տեղեկանանք թէ Օսմ. նաւատորմը երէկուընէ ի վեր սկսած է պաշարման տակ առնել Վառնայի, Պուրկազի և Պաշչէի ծովեզերքները և Վառնայի ծովածոցը ապատանած Պուլկար Թարփիխանաւերը ամրակոծած է։

*** Կ'ըսուի թէ Օսմ. նաւատորմին Վառնան պաշարելու հրաման տրուած ըլլալուն պատճառաւ օսմ. կառավարութիւնը իր դեսպաններուն միջոցաւ ծանոյց Եւրոպական տէրութիւնց թէ օսմ. կառավարութիւնը Սեւ ծովու մէջ սկսած է նաւային գործողութեան, հետեւաբար Սեւ ծովու պուլկար նաւահանգիստներուն երթեւեկը դադրած է։

ՕՍՄ. ԶԻՆՈՒՈՐՆԵՐԸ ՑԱՄԱՔ Կ'ԵԼԼԵՆ ՎԱՌՆԱՅԻ ՄՕՏ

Երէկ իրիկուն զրոց կը չրջէր թէ՝ օսմ. նաւատորմին ընկերացող փոխադրանաւերը Վառնայի մօտ Գասթրիցա կոչուած տեղին վրայ ցամաք դնելու համար են։ Այս զօրահանութեան նպատակն է Վառնան թէ՝ ծովէն և թէ ցամաքէն պաշարել։

ՊՈՒԼԿԱՐ ԹՈՐՓԻԼԱՆԱՒԵՐԸ ՕՏԵՍԱ Կ'ԱՊԱՍՏԱՆԻՆ

ԲէլսօթԷՆՏԷԷն կը հեռագրուի թէ՝ Վառնայի առջեւ գտնուած Թարփիխանաւերուն պատճառաւ «Լոյդ»ի շոգենաւը, որուն մէջ էր Մ. Սարաֆոֆ, չկրցաւ Վառնայի նաւահանգիստն մտնել և Բէսսարաբիայի գնաց։ Կ'ըսուի թէ Պուլկար Թարփիխանաւերը, որոնք կը հետապնդուէին օսմ. նաւատորմին կողմէն, մեծ վնասներ կրելէ ետք ապատանած են Օտեսայի նաւահանգիստը։

36 ԺԱՄՈՒԱՆ ԱՐԻՒՆՈՒՇՏ ՀԱԿԱՏԱՄԱՐՏ

ՊՈՒԼԿԱՐ ԲԱՆԱԿԸ ԿԸ ՆԱՀԱՆՁԷ

Ճուսա-Պալայ, Թամրաչէ, Միթրովիցայէ և Բիչթիսայէ հասած հեռագիրները կը ծանուցանեն թէ եչ. օրուընէ ի վեր բովանդակ ասմանապլիսին վրայ սկսած է բուռն ճակատամարտ մը, որ 36 ժամէ ի վեր անընդհատ կը տեւէ։ Թարմատաչէն խնդրուած տեղեկութիւններուն, Օսմ. հրամանատարները միմիայն կը պատասխանեն. «Ճակատամարտ կը չարունակուի» բաւական։ Երեկ կողմէն ալ բուռն կատաղութիւնամբ կը կռուին։ Բայց ի վերջոյ Պուլկարները սկսած են նահանջել, իրենց ամրութիւնները լքանելով։ Օսմ. զինուորները բառական տեղ հեռասլնդած են պուլկարները։ Ճակատամարտի վայրին մօտ գտնուած գիւղաքաղաքներ պուլկարական ամրութիւնները Թուրքերու ձեռք ինկան, Օսմ. զինուորները «փաֆիսանիմ չգ եաեա՛...» աղաղակելով Օսմ. գրոչը պարզած են գրաւած բարձունքներուն վրայ։ Պուլկարները բառական կորուստ ունին։

ՀԵԼԼԷՆ ՄԱՐՏԱՆԱՒԵՐԸ ՁՕՐՔ ԿԸ ՀԱՆԵՆ ԹԷՆԷՏՈՍ ԿՂԶԻՆ

Մեր քաղաքի մասնաւոր տեղեկութեանց համաձայն, հելլէն նաւատորմը սկսած է գործունէութիւն ցոյց տալ օսմ. ջուրերու մէջ։ Առջի օր Լիմնոսի և Թէնէդոսի բացերը հելլէն մարտանաւեր տեսնուած են։ Սակայն օսմ. մարտանաւերուն հանդիպելով ետ դարձած են։ Վերջին պատուն կը տեղեկանանք թէ հելլէն նաւատորմին 6 մարտանաւերէն մաս մը նաւաստիներ ցամաք հանուած են Թէնէդոսի ամայի մէկ եղերքին վրայ, առանց ռմբակոծելու։ Թէնէդոս խիստ փոքր կղզի մըն է և զուրկ որ և է պաշտպանութենէ։ Նոյնպէս կը տեղեկանանք թէ վերոյիշեալ գործողութեան մասնակցած է նաեւ Ավերոֆ նոր զրահաւորը։

ՀԵԼԼԷՆ ՆԱՒԱՏՈՐՄԸ ԿԸ ՍՊԱՌՆԱՅ ԲՐԷՎԷԶԱՅԻ

Կը տեղեկանանք թէ Հելլէն նաւատորմը սկսած է պաշարել Բրէվէզայի ծովեզերը և կը պատրաստուի ռմբակոծել։ Մինչեւայն ատեն կը հասնուտ թէ Աւստրիական կառավարութիւնը, ինչպէս Իտալիա, նոյնպէս Հելլէն կառավարութեան թոյլ չպիտի տայ որ Ադրիական ծովեզերքին վրայ ցարձակումներ գործուին։

*** Բարիզէն 19 Հոկտ. թիւով հեռագիր մը կ'ըսէ.— Աթէնքէն պաշտօնապէս կը ծանուցուի թէ՝ Բրէվէզա պիտի պաշարուի Հելլէն նաւատորմին կողմէ։

ՕՍՄ. ԶԻՆՈՒՈՐՆԵՐԸ ԿԸ ՅԱՌԱՋԱՆԱՆ ԳԱՐԱՏԱՂԻ ՀՈՂԻՆ ՎՐԱՅ

Կ'ըսուի թէ Օսմ. զինուորները մտած են Գարատաղի հողին վրայ և մինչեւ երկու ժամ յառաջացած են։ Օսմ. զինուորներ յաղթական կը քալեն առելի հեռու։

ՊՈՒԼԿԱՐԻԱ ԿՈՉ Կ'ԷՆԷ ՕՏԱՐ ՊԵՏՈՒԹԻՒՆՆԵՐՈՒՆ

Սոֆիայէն 19 Հոկտ. թիւով կը հեռագրուի.— Պուլկար կառավարութիւնը օտար երկիրներու մէջ գտնուող իր ներկայացուցիչներուն շրջաբերական մը զրկեց ըսելով թէ՝ իրենու արդի կացութիւնը յառաջ եկած է Թուրքիոյ բանակին չարժումէն, և կոչ կ'ընէ օտար պետութիւններուն, խնդրելով որ իրենց բարեացակամ չէզոքութիւնը չդադրեցնեն Պուլկարիոյ։

ՌՈՒՄԱՆԻՈՅ ԶԻՆ. ՊԱՏՐԱՍՏՈՒԹԻՒՆՆԵՐԸ

Բարիզէն եկած հեռագիր մը կ'ըսէ.— «Թան» խօսելով Ռումանիոյ պատերազմական պատրաստութիւններուն զրոյցին վրայ, կը գրէ թէ հոդայնն «սիմթաթ-քուտ»ին մէջ յառաջ եկած փոփոխութիւն մը ինչպէս Աւստրիոյ, նոյնպէս Ռումանիոյ համար տեղի պիտի տայ պահանջումներու։ «Թան» յիշեալ ցոյց կուտայ այն պատճառները, որոնք Ռումանիան կը հակեցնեն դէպի Թուրքիան։

ԷՏԵՐՆԷՆ ԿՕՆԱՑ ԳՐԱԲՈՒԹԻՒՆ

Բարիզէն Հոկտ. 19 թիւով կը հեռագրուի.— Սոֆիայէն եկած հեռագիր մը կ'ըսէ թէ՝ Պուլկար հրամանատարին նպատակն է բաց դաշտին վրայ բուռն յարձակումի մը ընել և թերեւս այս յարձակումը չըլլայ Լիւլիպուրկի մօտ։ Բեմիերպաւրիկ հասած լուրեր կ'ըսեն թէ՝ Լիւլիպուրկն անառիկ է։

ՏԷՐՈՒԹԻՒՆՆԵՐԸ ՀԱՄԱՁԱՅՆ ԵՆ

Բարիզէն 19 Հոկտ. թիւով կը հեռագրուի թէ Վիեննայէն Թանի զրկուած հեռագրի մը նայելով Աւստրիական դիւանագիտութիւնը վստահացուցիչ յայտարարութիւններ կ'ընէ Պեռլինի դեսպանութիւններու միջեւ զոյութիւն ունեցող կատարեալ համաձայնութեան և Ռումանիոյ պահած բացարձակ չեզոքութեան մասին։

ՅՈՒՆԱՍՏԱՆԻ ԲԱՆԱԿԻՆ ՖՐԱՆՍԱՅԻ ՄԱՐՁԻՔԸ

Բարիզէն հետեւեալը կը հեռագրուի 19 Հոկտ թիւով.— Աթէնքէն կը հեռագրուի թէ՝ Ֆրանսայի զինուորականները պիտի մնան Աթէնքի մէջ, սակայն զօրաւոր էջտուկը մերժէ մասնակցիլ բանակին չարժման գործողութիւններուն։

ԱԻՍՏՐԻԱԿԱՆ ԿԱՐՄԻՐ ԽԱՉԸ ԳԱՐԱՏԱՂԻ ՄԷՋ

Թրիէսթէէն կը հեռագրուի Հոկտ. 19 թիւով.— Աւստրիական կարմիր խաչի անդամներէն 300 հոգի պիտի մեկնի Գարատաղ, վերք կապելու յատուկ առարկաներով և դեղերով։

ՏԷՐՈՒԹԻՒՆՆԵՐՈՒ ԴԻՐՔԸ ՀԱՆԴԷՊ Բ. ԴՐԱՆ

Ինչպէս գրած էինք, տէրութիւնները սակայն Բ. Դրան չեն յայտարարած թէ՝ ներկայ պատերազմին հանդէպ իրենք ի՞նչ դիրք պիտի բռնեն։ Կը տեղեկանանք թէ այսօր օտար մեծ տէրութեանց դեսպանները Բ. Դուռ երթալով արտաքին գործոց նախարարին պիտի ներկայանան և իրենց սացած հրահանգներուն համաձայն պիտի դարձին իրենց պատկանած կառավարութիւններուն ներկայ պատերազմին հանդէպ հետեւելիք ուղղութիւնը։

ԱՐԵՒԵԼՔԻ յատուկ Տպարանական կազմակերպութիւնը լրացած չըլլալուն, թերթը առժամապէս միայն կը հրատարակուի ձեռակայ ձեւով։

ՎԱՌ ԴՐՈՒԱԾ ՍԵՐՊԻԱԿԱՆ ՌԱԶՄԱՄԹԵՐՔԸ

Առջի օր Սկիւտարի Պոլիս փոխադրուեցաւ Սերպիոյ հաւատոյ Ֆրանսական զորամասերէ ապարուած և Սկիւտարի մէջ գրաւուած 90 վագոն ռազմամթերքը և 60 թնդանօթները ներկայ պատերազմին մէջ գործածուելու համար։ Կը տեղեկանանք թէ Սերպիա տարակիսով թէ իրեն ձեռքը չէ հասած և ապօրինի կերպով Թուրքիայ կողմէ գրաւուած են անոնք պատերազմի հրատարակումէն առաջ, չի ուզած վճարել անոնց փոխարժէքը։ Ֆրանսական ընկերութիւններն ալ իրենց կառավարութեան միջոցաւ դիմում ըրած են Բ. Դրան մօտ և այդ ռազմամթերքներուն փոխարժէքը պահանջած են։ Կ'ըսուի թէ այդ պատերազմական պիտոյքներուն արժէքը ցոյց տուող ցանկ մը կը պատրաստուի։

ՊՈՒԼԿԱՐ ԹԵՐԹԵՐԸ ԿԸ ԿԻՍՈՒԻՆ

Կը տեղեկանանք թէ Պուլկարիոյ մէջ թերթերու խմբագրատունները ու տպարանները անդարձութեան մատնուած են. արդէնուն բոլոր գործարանները ու տպատարները զինուոր զրած են և այս պատճառով պուլկար թերթերը կէս էջ միայն կրնան հրատարակուիլ։

ԿԱՌԱՎԱՐՈՒԹԻՒՆԸ ՓՈԽԱՌՈՒԹԻՒՆ ՊԻՏԻ ԿՆՔԷ

Օտար չրջանակներու մէջ կը հաստատուէր թէ օսմ. կառավարութիւնը պատերազմին պատճառաւ նեղ կացութեան մը պիտի մատնուի քիչ ատենէն։ Այս մասին տեղեկացանք թէ օսմ. կառավարութիւնը առատ պատերազմի համար հինգ վեց տարուան բառարար գրամ ունի և եթէ պատերազմը աւելի երկարի այժմէն իսկ նոր գրամ գտնելու մասին ապահովութիւններ ունի։ Հետեւաբար նոր փոխառութեան մը պարագան այժմ կանխատես կը նկատուի։

ԽՈՒԺՈՒՄ ՍԵՐՊԻԱԿԱՆ ԴՐԱՄԱՏՈՒՆՆԵՐՈՒ ՎՐԱՅ

Սերպիոյ կառավարութիւնը պատերազմի յայտարարութիւնը ընելէն վերջ Սերպ ժողովուրդը խուժած է դրամատուներու վրայ և իրենց անձնական դրամները եւ ուզած են։ Այս տեսիլը կոխ ալ անգի ունենալով երկու անձեր ազատուած են։

«ԹԱՅՄՈՂ»Ի ԶԻՆՈՒՈՐԱԿԱՆ ԹՂԹԱԿՑԻՆ ԻՆՉ ԿԸԼԱ

Լոնտոնէն կը հեռագրուի 19 Հոկտ. թիւով.— Թայմսի զինուորական թղթակիցը Թուրքերուն խրատ կուտայ յարձակողականի սկսիլ։ Թուրքերոյ պէս զինուորական ազգ մը, կ'ըսէ, եթէ նոյնիսկ թիւով քիչ ըլլայ, կրնայ նոյնատեսակի ըլլալ յարձակումի։ Թուրքերու առաջին յաղթանակը պիտի դրդռի թուրք պատերազմական կառավարութիւնը։ Յեղափոխութիւններու անտարէ՝ տակ ունի լաւ է ազատել ասիական զինուորներուն դարձն, ասիական յարձակողականի մէջ բարոյական նշանակութիւն ունի որ հաւիսի կ'ուտնուին։ Ասիկա լուսաբան մէջտեղ է պերազատութեան զգացումը ներշնչելու համար։ Յիշեալ թղթակիցը իր նախորդ թղթակցութեան մէջ կը հասատատ թէ թուրք բանակը զինուորական դերակատարութիւն ունի և թուրք ազգները աւելի երիտասարդ ու աւելի ընդունակ են հերոսական արարքներու։

ՆԱԽԱՐԱՐԱՑ ԽՈՐՀՈՒՐԴԻ ԵՐԷԿՈՒԱՆ ՆԻՍՏԸ

Նախարարաց Խորհուրդը երէկ Բ. Դրան մէջ նիստ գումարելով զրաղեցաւ օսմ. նաւատորմին և օսմ. բանակին արուեստը նոր հրահանգներու պատրաստութեան։ Ծովային նախարարի վերանորոգ Բիւմիէ փաշա ծովային ազգայնոյցը անդամներին պատուիրակութեան մը հետ Բ. Դուռ գալով Նախարարաց Խորհուրդի պատուոյ խորհրդակցութիւն մը ունեցաւ Վարչապետին հետ։ Նախարարաց Խորհուրդը նկատի առաւ ռազմավարներէ ընդարձակներու մասին հասած պաշտօնական տեղեկագրերը և ըստ այնմ նոր հրահանգներ տալ որոշեց։

"ՊԷՏԷԼ" ՏԱԼ ՈՒԶՈՂՆԵՐՈՒՆ

Զինքի տակ կանչուած զինուորներուն իրենց զինուորական ծառայութեան փոխարէն տալիք զրամական հատուցումները տակաւին մինչեւ մէջ քանի օր պիտի ընդունուին։ Հետեւաբար զրամական հատուցումով զինուորական ծառայութենէ ազատիլ փափաքողները պիտի է խորհին զինքն դանուած չրջանակին «բէտիֆ»ի զօրանոցութեան և հարկ եղած գործողութիւնը լրացնեն։

*** Օտար երկիրներու մէջ գտնուող զինուորներու ծնողքին կողմէ արուելիք զրամական հատուցումներն ու պիտի ընդունուին։ Այս նոր պարմանումին լրանալէն վերջ զրաբական հատուցման գործողութիւններուն վճռական կերպով վերջ պիտի տրուի։

ԱՊՏԻԼ ՀԱՄԱՏ ՊՈԼՍՈՅ ՄԷՋ ՊԻՏԻ ԲՆԱԿԻ

Նախարարաց Խորհուրդը որոշած էր գանդիկեց Սուլթանը Սկանդիլին Պոլսոյ մօտակայ քաղաք մը փոխադրել և յարմարագոյն վայրը հարմարուած էր Պրուսան։ Սակայն կը տեղեկանանք թէ Սուլթանին փափաքին համաձայն որոշուած է Ասիական Համիտը մօտ օրէն փոխադրել Պոլիս և անոր ընակութեան յատկացնել Սուլթան Մուրատի կայսերական իշխան Սէլանէտտին էֆ.ի Զարանի պալատին մօտակայ ապարանքը, ուր արդէն հարկ եղած պատրաստութիւններուն ձեռնարկուած է։

ՀՐՈՍԱԿԱՑԻՆ ԿՈՒԲԸՆԵՐ

Մինչդեռ Պալքանեան պատերազմի նախապատրաստութիւնները պաշտօնապէս պատերազմի հասկնալին, հրոսակութիւնն ալ իրենց գործունէութիւնը կը բազմապատկեն Բուրգլիի մէջ։ Եէնիքէի մօտերը երեսուն հոգիէ բաղկացած Պուլկար հրոսակախումբ մը Կոմիտաջի պանդոկին վրայ յարձակեցաւ և ստիպուն զինուորներէ հարձակուելով ապատանեցաւ յետոյ պիտը։ Զինուորներու հրամանատարը աշխարեց որ անձնատուր ըլլան, հակառակ որպէսզի պատնեշով ամբողջ վիրը կրակի տակ բռնուի պարտադրութեան։ Հրոսակները անձնատուր չեղան։ Ասոր վրայ Սէլանիկէն 600 զինուոր և երկու թնդանոթներ զրկուեցան հոն և հրոսակները կրկին ապարարութեան եղան։ Հրոսակները նորէն մերժեց անձնատուր ըլլալ։ Ասոր վրայ զինուորները գործ հանուեցան և գիւղը ռմբակոծուեցաւ։ Գիւղին մէջ 5 ամրացած տուներ միայն կանգուն մնացին և հրոսակները ապատանած են այդ տուներուն մէջ ու կռիւը կը շարունակեն։

*** Գրբդ-Բիլիսէի մէջ եւս Հելլէն հրոսակներ մը կռիւ ունեցած է ասիական զինուորներու հետ և հրոսակներէն 6 հոգի մեռած է։

ԹՈՒՐՔԻԱՀԱՅԱ ՀԵԼԼԻՆՆԵՐԸ, ՊՈՒԼԿԱՐՆԵՐԸ, ՍԵՐՊԵՐՆ ՈՒ ԳԱՐԱՏԱՂՑԻՆԵՐԸ

Զրոյց կը չրջէր թէ Թուրքիոյ Հելլէնները, Պուլկարահայաստանները, Սերպիացիները և Մանթենկրոցիները պիտի վտարուին։ Կը տեղեկանանք թէ օսմ կառավարութիւնը առ այժմ այս մասին ոչ մէկ կարգադրութիւն չէ բրած։

ԱՌՏՈՒԱՆ ԴԷՄ

ՁԱԿԱՏԱՄԱՐՏ

ՄՈՒՍԹԱՖԱՅԱ ՓԱՇԱՅԻ ՍԱՀՄԱՆԱԳԼԽԻՆ ՎՐԱՅ

Երէկ կէս զիշերէն վերջ Բերայի օտար չրջանակներէ քաղուած տեղեկութեանց համաձայն Լիւլիպուրկի մօտ Մուսթաֆա Փաշայի Պուլկար սահմանագլխին վրայ սեսկի ճակատամարտ մը սկսած է օսմ. և պուլկար բանակներուն միջեւ։ Պուլկարները կատաղի կերպով յարձակած են օսմ. ամրոցներուն վրայ և ուզած են անցնիլ օսմ. սահմանագիծը և սակայն օսմ. բանակը հերոսական դիմադրութիւն մը ցոյց տուած է։ Մարտամարտութիւնները տակաւին հասած չէ մինչեւ թերթիս մամուլը դրուած պահուն, ճակատամարտը անհնարին սաստկութեամբ չարունակուելուն պատճառով։

ՀԵԼԼԷՆ ՆԱՒԱՏՈՐՄԸ ՕՍՄ. ՆԱՒԱՏՈՐՄԻՆ ՀՐԱՒԷՐ ԿԸ ԿԱՐԴԱՅ

Վերջին պահուն մեր քաղաքի մասնաւոր տեղեկութեանց համաձայն Թէնէդոսի և Լիմնոսի մէջ Հելլէն նաւատորմին կողմէ ցամաք հանուած ծովային զինուորները պահ մը վերջով կզգնեցան մէջ չրջապատելէ վերջ կրկին իրենց մարտանաւերը վերադարձած են։ Երէկ կէս զիշերէ վերջ Բերայի զիւանագիտական չրջանակներու մէջ այս զրոյցը հրաւէր մը կը նկատուէր օսմ. նաւատորմին ուղղուած որպէս զի այս վերջինը Հելլէն նաւատորմին զիմադրելու ելնէ։

ՊՈՒԼԴԱՐ ԱԶԳ. ԲԱՆԱՍՏԵՂԾՈՒԹԵՆԷՆ ՅՆՅՈՂ ԷՋ ՄԸ

ՈՍԿԻ ԱՌԻՒԾԸ

ԵՐԲ ԶԷՆՔԻՆ ԿԸ ԴԻՄԷՔ, ԲՍԱԻ, "ՄՆԱ՛Ս ԲԱՐՈՎ, ՄԱՅՐԻ՛Կ...,,

Խրիմեան Պոթէգի՝ այն պուլկար մեծ բանաստեղծն է, որ պուլկար յեղափոխութիւնը երգեց ու հրոսակախումբի մը գլուխը անցած՝ Մակեդոնիոյ սարերուն վրայ ըմբոստութեան դրօշը բարձրացուց։ Խրիմեան Պոթէգի պուլգարներու ազգային բանաստեղծն է. իր քերթուածները ժողովրդային երգեր են դիտա, ու սահմանագլուխը անցնող հրոսակախումբերը անոր ոգին կը ներշնչուին։ Հետեւեալ բանաստեղծութիւնը մեկն է Խրիմեան Պոթէգի լաւագոյն էջերէն, զոր հեղինակը գրած է իր հրոսակախումբին հետ Մանասթիրի Քէշափէ լիճին վրայ՝ Մանիխէերը ուսին և սրեր ասրին։ կը թարգմանենք զայն «Թուրան»ի մէջ հրատարակած Թուրքերէն թարգմանութենէն։

Եկո՛ւր, մայր, եկո՛ւր, բաւ է լաց ու կոծ.
Մեր շուրջն է առեր, տե՛ս, արիւն ու բոց.
Ես ոչ թէ նիրոս, այլ յեղափոխ եմ,
Բանուրեան տեղ ես մեռնիլը կ'ընտրեմ...

Երբ փոքր էինք մենք՝ Թուրքը վանեց մեզ,
Ու մայրեր լացին լաւիտենապէս.
Պէտ է պատրաստ մութը փարատի,
Ստրկութեան մէջ ազգը կը վատի.
Լերկ ժայռերուն մէջ կը տեսնե՛ս, նիմա
Արիւն, վիրակապ, ոսկոր միայն կայ։

Դերեզմանս ըլլայ թո՛ղ Մակեդոնիան,
Մատաղ ազջիկներ թո՛ղ զիս չլանեն...
Այսօր Դանուբէն անցնելու ատեն
Եթէ, մա՛յր, որդիդ գնդակով զարնեն,
Մի՛ լար, այլ խնդա՛. խնդա՛ հպարտիկ,
Չի ալ չը կարես պիտի նախատիս։
Արիւնոս բան մ'ինձ ժառանգ տուիր դուն.
Կորովի՛ եմ ես, արի՛ ու արքուն.
Կեանքը երկար չէ, փառքն է մնայուն մէջ,
Ես իմ հպարտուս նուրն ունիմ անուշէ։
Կ'ըսեիր թէ ինչ թղուցին այրի,
Երբոր սգիմէդ կաթ կը ծծէի.
Իմ հերո՛ս մայրս, ներ՛ ինձի որ,
Քեզ նորէն ձրգեմ այսպես մենաւոր։

Աչքիս մէջ մնայուն բոցը կը սարսռայ.
Սիրուհիս կուլայ ծունկերուս վրայ.
Այրած գիւղերէն նիմա կը լսուին
Այս ձայները լոկ. «Զարկի՛ք կեսվուրին».
Թշնամին մեզ ցնցել ու մեռնել լեռոյ
Հուրով ու սուրով, ռումբով կոփածոյ,
Ա՛յս ըլլայ թող մեր պարտքը ասկէ եէտ։

Սարերուն վրայ արիւն, մսի սփռեմ։
Ես եթէ, ո՞վ մայր, մեր գիւղն ալ այրեն,
Ու մեր եղբերը տարուին Թուրքերէն,
Կոյս աղջիկներն ալ եթէ լլկուին,
Այն ատեն շիրիմս հարցուր կտրիճն.
Սակայն չըլլա՛ր որ լաս ու ողբաս զիս.
Միայն տրեխներս ու զենքը ձեռքիս,
Թրեա լիճասակ պիտի բաղում մեզ.
Երկի դուն ըսիր ինձի, կը լիճե՛ս,
«Ինձի կը բաւէ փամփուշտ մ'արիւնոս,
Մեռի՛ր, թէ չուզիս ոգի մը վախկոտ.
Մեռնիլն ալ հիշ է, կ'սպրի՛ մարդ միթէ,
Մինչ Մակեդոնիան արիւն կը վաթէ։»

Ո՛վ մայր, համբուրէ՛ զիս շիրիմս մէջ բաց,
Վրան թող սփռեն կակաչներ միշտ թաց,
Եւ երբ հրնուլից ազգս կենդանի,
Պալքանեներն վեր մագլցի անցնի,
Զիս մի՛ մոռնար դուն ՝ւ ամէն առաւօտ
Եկո՛ւր ու նստէ՛ գերեզմանիս մօտ։
Երբ աղջիկներդ անուշ, աղուամազն,
Ոսկի ծիծերով ու նազանով գան
Հաւաքուիլ, պատմել Պալքանեան կռուին
Պատմութիւն մը կամ երգ մը գեղգեղեն
— Կռիւի, սիրոյ, — ու երբոր նորէն
Հրոսակախումբերն «ճօրա» մը բռնեն,
Երբ ուրախ օրերը դառնան կրկին,
Երբոր կուրանան աչքերը Թուրքին,
Մի՛ մայր, բա՛ւ միշտ որ չմոռնան զիս
Եւ մերթ այցելել գան կարմիր շիրմիս.
Իսկ, մա՛յր, եթէ ես կենդանի դառնամ,
Եւ բարձրանամ վեր, սարերու վրան,
Սա ջաղացին մօտ, գիտե՛ս, ծառ մը կայ.
Կանաչ ու աւադի ծառ մը լայն, հսկայ.
Մանիշակներով ճո՛ն ինձի համար
Շինեցէ՛ սալտ յարպահն կամար։
Անոր տակ դրէ՛ք զենքերը ուլիպ,
Նուրջն ալ թո՛ղ սփռեն վարդերը խնծիպ.
Վրան ցնկեցէ՛ք ճերմակ ու կարմիր,
Ու կանաչ գոյնով դրօշ մը լիպար

Իսկ կախուած թողէ՛ք այդ կամարին տակ
Թուրք գիւղուորի մը դիակը անարգ,
Աչքերը փորուած ու պատառատուն
Հագուստն ալ ճանաչող ըլլայ այդ մարդուն,
Ու անոր կուրծքին կախուած տախտակին
Վրայ գրեցէ՛ սա մեր խօսքը հին.
«Եթէ այս դրօշն Մակեդոնիոյ վրայ
Ա՛լ չը ծածանի, չապրի՛ր Պուլկարիա»։

Թարգմ. ՅՈՎՀ. ՊՕՂՈՍՅԱՆ

ԴԱՐՈՒՍ ՄԵԾ ՄԱՐԴԱՍԷՐԸ

ՁՕՐԱՎԱՐ ՈՒԻԼԵՐՄ ՊՈՒԹՋ

Եւրոպական և ամերիկեան թերթերը գուժեցին Զօրավար Պութէի մահը։ Իր յուղարկաւորութեան երկու միլիոն հոգի ներկայ գտնուեր են։

Ո՞վ է Ուիլիըմ Պութէ, որուն անվնասութիւնը և սեւ դագաղին կը մատուցուի այսպիսի անոնան և անզուգական յարգանք մը, ոչ է այս առանց թաղի զօրավարը, առանց համազգեսալ զօրագնդի, առանց դատարանի առաջնորդը։

Անոր դատարկին՝ Անգլիոյ ներկայ թագաւորը ցաւակցական հեռագիր մը կը գրէ և սա խօսքերով կը յայտնէ իր խորին վիշտը։

«Սրտի մտրմոմով կը լսեմ քու հոգդ մահուան դառնագին գոյժը։ Բրիտանական ազգը մեծ կազմակերպիչ մը կորսնցուց եւ բնուաները գուրգուրոց ազնիւ բարեկամ մը՝ որ զորձնական կերպով իրենց օգնելու համար իր կեանքը նուիրեց։

Միայն ազգային մեջ կատարեալ պիտի կրնանք բնրնել այն բարիքը զոր Զօր. Պութի բրաւ իր ընկեր աւարանձերուն։

Այսօր տիեզերք կ'ողբայ անոր մահը։ Ես ալ կը փափաքամ միանալ անոնց հետ եւ կը վստահացնեմ ձեզ եւ ձեր ընտանիքը իմ եմարիս վշտակցութեանս համար այն մեծ կորուստին առթիւ, զոր ունեցաք յանձին ձեր հօր։»

Զօր. Ուիլիըմ Պութ, մարդասիրեան ճշմարիտ պարծանքներէն մին էր, որոնցմէ զարերը հազիւ մէկ տաս մը կ'արտադրեն, բաւն բուն նշանակութիւնեանը ճշմարտապէս մեծ մարդ մը, որ մարմնացումն էր առաքինութեան և բարեգործութեան, այս զրական և ոսկեդարի դարուն մէջ։ Անկիրք հաւատքի, անմնատ գիտութեան և քրիստոնէական ջնջի և վեհամիտ տիպարը հանդիսացաւ ան, անցեալ և ներկայ դարուն մէջ։

Զօր. Պութ, հիանալի և բարձրագոյն մարդասիրական ձեռնարկութեան մը Քրիստեան Բանակին գլուխն ու անմնոյց հիմնադիրը եղաւ։

* * *

Ինչպէս գրեթէ բոլոր մեծ մարդիկ, Ուիլիըմ Պութ ալ անչուք ծնունդ մը ունեցած է, Անգլիոյ մէջ 1829 Ապրիլ 10ին, ի Նոթինկէմ։

Իր պատանեկութեան ժամանակին խնամն կը տառապէր թշուառներու և աղքատներու տեսնելով։ իր անտիական հասակէն խորապէս և բոլորանուէր կերպով կը հետաքրքրուէր անոնց վիճակով։

Անոնց հոգին տուայտող, մարմինը կըրծող տանջանքներէ կարծես կ'զգար իր սրտին մէջ։ ուրիշներէ չատ ուշէն հոգ և սուր կերպով մը։ Մինա կողմէ՝ Քրիստոսի քարոզած բարոյականները լեցուն, երբ քիչ մը կը մեծնար, մէկերն նեսելով անոնց նկատում, արտամարնելով անոնց արդիւնք և հարթելով անոնց դժուարութիւն, ինքզինքը բոլորովին կը նուիրէր թշուառներու դարմն։

Անիկա լաւ հասկցած էր թէ՝ ոճրագործութեան և անբարոյականութեան վիներուն մէջ տասրկող մահկանացուներու մեծամասնութիւնը կարելի էր ազատել, միայն զանոնք փրկելով անօթութեան անոսկի և եղեռնաբարոյ հիրանոներէն։

Անոր լուն նպատակն էր «Գիտութիւնը և կրօնքը իրարու զոյգ զորձնական կերպով մը»։

Եւ իր խորհուրդը ի լոյս հանելու, իր ծրագիրը իրագործելու համար, անկիա ձեռնարկից Փիլիպեան Բանակը կազմեցաւ, և յաջողեցաւ ալ։

Ի սկզբան գունդ մը կազմակերպեց «Ազկուտա» անուանով, որուն կ'անդամակցէին մէկէ աւելի զոյներ, ամբարիշտներ, չարագործներ են։ Այս գունդը հետզհետէ ծառալ զանելով և ընդարձակուելով, «Բրիլիանտնէկանին առաքելութիւնը» անուանեցաւ, 1878ին կոչուեցաւ Փիլիպեան Բանակ։

Տեսէք թէ ի՞նչ մեծ զործեր կատարած է Փիլիպեան Բանակը՝ 7000 ոճրագործներ կարգի եկած ու բարեփոխուած են անոր միջոցով։ 26,000 ինկած կիներ փրկուած են։ 8,000,000 տալար տարեկի նպաստ տուած է քարեկամական զործերու համար։ 76 փրկութեան տուներ հաստատած է մոլորած կիներու համար։ 100 զօրակայաններ հաստատել տուած է ազատ փողոցներու վրայ հսկելու համար, և անհամար «աշխատութեան զրասենեակներ» գիմորիներու զործ գտնելու համար։

Փիլիպեան բանակը այսօր ունի 8972 առանձին մարմիններ, և մասնաճիւղեր 56 տարբեր երկիրներու և նահանգներուն մէջ։

Պէտք է հաստատութեան գլուխ ծանել թէ հաստատ թէ այսպիսի փրկարար և մարդասիրական զործի մը յաջողութիւնը երկնաստուր է, փերրնական է, աստուածային է։ Զօր. Պութ այդ յաջողութիւնն ունեցաւ և կրնայ երեւակայուիլ թէ մարդ որքան ուրախ և երջանիկ կ'ըլլայ, երբ իր նպատակին իրագործմանը համար, իրեն աջակից և զործակից կ'ունենայ նաեւ իր ընտանիքին անդամները, կիներ, զաւակները և ազգականները։

Այսպէս զօրավար Պութ ո՛չ միայն ինք անձամբ, ինքնամոռաց անձնուրացութեամբ մը, նուիրուած էր իր զործին, հապա նաեւ նոյնը բրած էին իր պատուական ընտանիքին բոլոր անդամները։

Իրենները զործին գլուխը կը գտնուէին հետեւեալ կերպով։

Պրոմուէլ Պութ՝ Լոնտոնի մէջ,
Պութ Գլիսպերն Աւստրալիոյ մէջ,
Լիսա Պութ՝ տեղն մը Հնդկաստանի և հիմա Ֆրանսայի և Զուիցերիայի մէջ,
Պէլլինկտըն Պութ՝ Սմերիկայի մէջ։

Տեսէք, առաջիկ մը կ'ներեւի այս, արարական հոգար և մէկ գիշերներու պատմութիւն մը միայն կարծես, զանն զի՞նչ կրնայ պնդել թէ այսչափ բազմակողմանի զործ մը, այսքան բարմաստանդ և յաջողական ձեռնարկ մը կարող է մարդ մը ի գլուխ հանել առանձինն, սակայն, ճշմարտութիւն, և պայծառ ու ակներեւ իրականութիւնն է այս։

Մինչ հիանալի կերով և մինչ անմնուն կամք մը ունենալ է սա մեծ մարդասէրը Զօր. Ուիլիըմ Պութ։

Մօտենալ յուչիկ զժբախտ արարածներու, ձեռք կարկառել յուսատու անմեկ էակներու, ազատել ընտանիքի անդամներ՝ խաղարտներու կործանարար և միջին խորշերէն, անիծուած երիտասարդներ՝ անպատիւ տուներու մահաբեր միջնորդներէն և գինետներու սնաբանդ անկիւններէն, ամբոխ թշուառներու ատատանքը, անոնց վերքերուն սպեղանիներ դնել, մանաւանդ անհամար մոլութիւններու դէմ, փրկել սայթաքող կիներ անարգոյականութեան խորխորատէն, աշխատիլ, ուշնել, հոգ ընել, մարմնքով անկն գասակարգի մարդոց համար, առանց խորութեան ազգի և կրօնի, անօթիին՝ հաց, մերկին՝ զգեստ, անզործին՝ զործ ճարել, — իրաւցնել, այս ամէնը զոր կատարած է, հազուագիւտ և պատուական մեծ զէմքերէն մին է՝ ընեն Զօր. Պութէն։

Ցարգանք իր յիշատակին և յաջողեցնական հանգիստ իր մաքուր հոգիին։

ԴԻՈՆԻՍ ԳԱՆԵՐ. ՏՐԻՉԵԱՆ

Տարսանկ

ՀԻԻՍԻՍԱՅԻՆ ԱԼՊԱՆԱՑԻՆԵՐԸ ԵՒ ՊԱՏԵՐԱԶՄԸ

«ԹԱՆԳՄԱՆ»ԻՆ

*Բոսիորիցայէն Թայմզի Թղթակիցը կը գրէ։ «Պատերազմը վերջնականապէս յայտարարուած ըլլալով, Գարատաղի սահմանագլուխին քաղաքական կացութեան մասին քանի մը տեղեկութիւններ կրնան չանեկանութիւն ունենալ։ Բոսիորիցա սահմանագլուխին զլեխէ երեք մերն հեռու է։ Ասոնց դեռ կը տարածուին հոդերը միջին Մալխոյ հետ զլուսոր գեղերուն, անոնք որ անցեալ տարի ապրատմեցան թրքական վարչութեան դէմ։ Ասոնցմէ ոչ չատ հեռու կը գտնուին նաեւ Բուլթի և Տարքէն գեղերը։ Ասոնց բացարձակ մեծամասնութիւնը կամենալ է։ Շատերն մեծ գեղը ամրողջովին կամենալ է։ Ուրիշ բազմաթիւ մանաւոր գեղերու մէջ չատ քիչ միտքեր տեսներ միայն կան։ Այս բոլոր գեղերը, մինչեւ վերջերս, վարուած են Գարատաղի հետ զինակցութիւն մը հիմքելու զիտումին և անկախ Ալպանիա մը ստեղծելու փափաքին մէջ։ 1911—12ի ձմրան՝ կամենալ ու միտքերան Ալպանացի ցեղերուն միջեւ բաւական մեծ հոմանանութիւն մը զոյութիւն ունէր և ինքնավարութեան համար ապատամարութիւն մը ամենուն բերանն էր։ Եթէ փոչ, Թիրանայի ամենակարող միտքերան պետը, որ յարաբերութիւնները խզած էր Երիտասարդ Թուրք կուսակցութեան հետ, — որուն նպաստելու կը պատճառեր — անկիզծորէն յեղափոխական էր։ Այցելեց Շեբոտրայի «Ալպանեան լեզուի համար» կամենալի զլխաւոր մը մէջ յայտարարեց թէ բոլոր Ալպանացիները եղբայր են։

Երբոր Գոսովայի միտքերանները ապրատմեցան ներկայ տարուց զարնան կամենալի ցեղերը իրենց տուած խոստման համաձայն ցեղեղեղութիւնն հոչակեցին քիչ յետոյ, ամրողջ ապատամարութիւնը հիւսիսային Ալպանիոյ մէջ տարածելու զիտաորութիւնն։ Գոսովայի միտքերանները սակայն յանկարծ հաշտութիւն կնքելին, և առանց խորհուրդ հարցնելու իրենց կամենալի ցեղակիցներուն՝ ընդունեցան կառավարական պայմանները։ Այս վերջինները (որոնք կը յայտարարէին թէ կառավարութեան խոստումները չատ լաւ էին) չաղարանց վչտացան և ըսին որ միտքերան պայմանները զրեթէ երեք մերն հեռու է։ Ասոնց մեկն կը տարածուին հոդերը միջին Մալխոյ հետ զլուսոր գեղերուն, անոնք որ անցեալ տարի ապրատմեցան թրքական վարչութեան դէմ։ Ասոնցմէ ոչ չատ հեռու կը գտնուին նաեւ Բուլթի և Տարքէն գեղերը։ Ասոնց բացարձակ մեծամասնութիւնը կամենալ է։ Շատերն մեծ գեղը ամրողջովին կամենալ է։ Ուրիշ բազմաթիւ մանաւոր գեղերու մէջ չատ քիչ միտքեր միայն կան։ Այս բոլոր գեղերը, մինչեւ վերջերս, վարուած են Գարատաղի հետ զինակցութիւն մը հիմքելու զիտումին և անկախ Ալպանիա մը ստեղծելու փափաքին մէջ։ 1911—12ի ձմրան՝ կամենալ ու միտքերան Ալպանացի ցեղերուն միջեւ բաւական մեծ հոմանանութիւն մը զոյութիւն ունէր և ինքնավարութեան համար ապատամարութիւն մը ամենուն բերանն էր։ Եթէ փոչ, Թիրանայի ամենակարող միտքերան պետը, որ յարաբերութիւնները խզած էր Երիտասարդ Թուրք կուսակցութեան հետ, — որուն նպաստելու կը պատճառեր — անկիզծորէն յեղափոխական էր։ Այցելեց Շեբոտրայի «Ալպանեան լեզուի համար» կամենալի զլխաւոր մը մէջ յայտարարեց թէ բոլոր Ալպանացիները եղբայր են։

Երբոր Գոսովայի միտքերանները ապրատմեցան ներկայ տարուց զարնան կամենալի ցեղերը իրենց տուած խոստման համաձայն ցեղեղեղութիւնն հոչակեցին քիչ յետոյ, ամրողջ ապատամարութիւնը հիւսիսային Ալպանիոյ մէջ տարածելու զիտաորութիւնն։ Գոսովայի միտքերանները սակայն յանկարծ հաշտութիւն կնքելին, և առանց խորհուրդ հարցնելու իրենց կամենալի ցեղակիցներուն՝ ընդունեցան կառավարական պայմանները։ Այս վերջինները (որոնք կը յայտարարէին թէ կառավարութեան խոստումները չատ լաւ էին) չաղարանց վչտացան և ըսին որ միտքերան պայմանները զրեթէ երեք մերն հեռու է։ Ասոնց մեկն կը տարածուին հոդերը միջին Մալխոյ հետ զլուսոր գեղերուն, անոնք որ անցեալ տարի ապրատմեցան թրքական վարչութեան դէմ։ Ասոնցմէ ոչ չատ հեռու կը գտնուին նաեւ Բուլթի և Տարքէն գեղերը։ Ասոնց բացարձակ մեծամասնութիւնը կամենալ է։ Շատերն մեծ գեղը ամրողջովին կամենալ է։ Ուրիշ բազմաթիւ մանաւոր գեղերու մէջ չատ քիչ միտքեր միայն կան։ Այս բոլոր գեղերը, մինչեւ վերջերս, վարուած են Գարատաղի հետ զինակցութիւն մը հիմքելու զիտումին և անկախ Ալպանիա մը ստեղծելու փափաքին մէջ։ 1911—12ի ձմրան՝ կամենալ ու միտքերան Ալպանացի ցեղերուն միջեւ բաւական մեծ հոմանանութիւն մը զոյութիւն ունէր և ինքնավարութեան համար ապատամարութիւն մը ամենուն բերանն էր։ Եթէ փոչ, Թիրանայի ամենակարող միտքերան պետը, որ յարաբերութիւնները խզած էր Երիտասարդ Թուրք կուսակցութեան հետ, — որուն նպաստելու կը պատճառեր — անկիզծորէն յեղափոխական էր։ Այցելեց Շեբոտրայի «Ալպանեան լեզուի համար» կամենալի զլխաւոր մը մէջ յայտարարեց թէ բոլոր Ալպանացիները եղբայր են։

Ինչպէս Բոսքայի ցեղերը և Շեբոտրայի մասն զտնուող միտքերան զլուխաքաղաքները, Միրդիթայ միտքերանները ալ հաւանօրէն պիտի զտնուին քրիստոնեաներուն դէմ, եթէ զրգռուին իրենց հօտանաներէն։

Շեբոտրայ քաղաքին մէջ մէկ քրիստոնեայի դէմ երկու միտքերան կը զլուխուն տեսնուին, որոնք քրիստոնեաներուն դիրքը այնտեղ չատ ապահով չէ։ Ասոնք չեն ուզեր մաքառիլ քրիստոնեայ տերութեան մը դէմ, և հաւանօրէն յարձակում պիտի կրեն եթէ մերժեն պատերազմին մասնակցիլ։ Ասարան, աւստրիական զինուորական կցորդին յայտարարութեան համաձայն, Գոսովայի դեղին յարձակողական արարքներով։ Գոսովայի Ալպանացիները ամրողջ Գոսովայի վիլայէթը իրր ազգանական կը նկատեն։ Սերպերը, բարձրագոյն սերպական զիւղաքաղաքներուն պատճառաւ, որոնց մասնաւորապէս սահմանագլուխին մօտ գտնուողները հոն մեծամասնութիւն մը ունին, — զայն կը նկատեն իրր Հին Սերպիոյ մէջ մասը։

Ալպանացիները, որոնք զինուորական ինքնավարութեան սանդիան կը ձգտին, չեն փափաքիր իրենց ապագայ երկիրին մասն մը ձեռքէ հանել։ Կ'ըսեն թէ թուրքերուն պիտի օգնեն զայն պաշտպանելու համար, և յետոյ, տարացած թուրքերը պիտի ստիպուին զիրենք վարձատրել այն բոլոր զիջողութիւններով զոր իրենք Ա. լսանացիները պիտի ուզեն։ Հետեւաբար թուրքերուն կողմը կը բռնեն, հիմնականին։

Ընդհանրապէս, կամենալի Ալպանացիները երկու կարծիքի բաժնուած են։ Գիւղացիները, հանրաւոր տրուած խոստումներուն, այնքան սոսկալի կերպով միասնուած են միտքերանները յարձակումներէն, որ իրենց մէկ կարեւոր մասը կ'ընդունի այն իրողութիւնը թէ, նոյնիսկ անկախ Ալպանիոյ մէջ, նորէն պիտի զինքնքնէին միտքերան վարչութեան մը տակ, որպէսզի իրենք երկուքի դէմ մէկ են այնտեղ։

Հետեւաբար, կամենալի Ալպանացիներուն խոշոր զանգուածը, Մալխորները որոնք Շեբոտրայի և Բոսքորիցայի միջեւ կը գտնուին, Գարատաղի կողմը կը հակին։ Միւսնոյն պարագային մէջ կը գտնուին նաեւ այն Ալպանացիները որոնք կը գտնուին Պ ուլի-Մաթիթի դաշտերուն վրայ, Շեբոտրայի և Ծոմուն միջեւ։ Վերջին քանի մը օրերուն մէջ այդ Ալպանացիներուն զէնք և ռազմամթերք առաջարկուեցաւ Թուրք իշխանութեանց կողմէ։

Բայց իր պաշտպանը նուրբ ձեռքերուն մէջ առնելով մանկամարդ աղջիկն փաթաթուկ ու փոքր ձեռքը, ըսաւ.

— Հմարերութիւն, զաւակս, համբերութիւն։ Ապասանարան մը կ'առաջնորդեմ քեզ, ուր թշնամիներդ չպիտի կրնան գտնել քեզ։ Ի՞նչպէս եղաւ որ յուղարկաւորութեան ներկայ գտնուելու անխոհեմութիւնը ունեցար։

— Բայց չէ՞ք հասկնար պատճառը, դուշ Մարկրիթի կրքոտ շչուով մը։ Ա՜հ, չեմ զիտեր թէ ո՛վ էք դուք, բայց ներքին ձայն մը կը մղէ ձեզի հետ խօսելու։ իրր լաւագոյն բարեկամ մը և անկէ աւելի լաւ բան մը։ Չէ՞ք տեսներ որ առանց Թոպրէի չեմ կրնար ապրիլ...։ Ա՜հ, առաջ չէի զիտեր սիրոյ զօրութիւնը։

Բայց սէրը այնքան տիրապետող ու անդիմադրելի զարձած է որ կ'ընկճուիմ անոր ամենաքաջ ուժին տակ։ Կը սիրե՛մ Թոպրէն։ Կանգնէս աւելի կը սիրեմ զայն։ Ուրիշ բան ըսելու պէ՞տք կայ։

Օտարականը ձայնը խնամարհեցուց որոնիչ շչուով մը։

— Զաւակս, քեզի չխոստացա՞ց որ սիրած անձով վրայ պիտի հոգեմ։

— Բայց անկէ հետու կը տանիք զիս, ըսաւ Մարկրիթի հեծկլտալով։ Ամէն վայրկեան զիս ա՛լ աւելի կը հեռացնէ՝ իմ Թոպրէս...։ Պէտք է անոր քով վերադառնամ։ Զօրութիւն մը զէպի հոն կը մղէ զիս, ուր Թոպէր գապաղի մը մէջ հանդչած է։ Սակայն իր անողոք թշնամիները

պատրաստ բերնէն վար։ Մանկամարդ աղջիկը սկսաւ սթափիլ։ Թարմնի հառաչ մը թռաւ իր թարմագեղ լանջքէն ու իր աղուոր աչքերը բացուեցան։

Երազի մը մէջ թեթեւ կարծես, անշարժ կը մնար ան, պաշտպանին կուրծքին կրթնած, որ կը ժպտէր։ Մարկրիթ պահ մը փնտրեց արտաւանդները, մտամփոփուելու և տարտամ բաներ յիշելու համար։ Իր վրայ հսկած զէմքը չիսթ մոռացումներ կը քրքրէր զիշերութեանը մէջ։ Հիւանդապահուհին այնպէս կը թուէր որ այդ զէմքը տեսած էր անգամ մը, շատ տարիներ առաջ։ Բայց չէր կրնար թուականը ճշդել։ Այդ ծերուն ու մթին յիշատակը շարունակ կը հետապնդէր զինքը։

Օթօմոպիլին սուլիչին ձայնը արթնցուց Մարկրիթը, որ կէս-երազի մը մէջ թաղուած էր։

Մանկամարդ աղջիկը շտկուեցաւ խանդն և իր շուրջը նայեցաւ։ Քանի մը օր առաջ այդ օթօմոպիլով ճամբորդած չէ՞ր միթէ։

Ցանկարծ յիշեց այդ բանը և ոտքի ելլելով, անձկութեան չէչտով մը գոչեց.

— Օ՜հ, աւելի հեռուն մի երթաք...։ Պէտք չկայ։ Թոյլ տուէք որ վերադառնամ...։ Զրեցէ՛ք թէ այդ սոսկալի անձերը ինչ ըսին...։ Օ՜հ, Աստուծոյ սիրոյն, դեմ ձգեցէք որ ես ալ հոն երթամ, ուր խեղճ Թոպէրս զաղանի մէջ սրտակոտ է։

Արցունքները կը խեղդէին Մարկրիթի ձայնը։

— Բայց իր պաշտպանը նուրբ ձեռքերուն մէջ առնելով մանկամարդ աղջկան փաթուկ ու փոքր ձեռքը, ըսաւ.

— Համբերութիւն, զաւակս, համբերութիւն։ Ապասանարան մը կ'առաջնորդեմ քեզ, ուր թշնամիներդ չպիտի կրնան գտնել քեզ։ Ի՞նչպէս եղաւ որ յուղարկաւորութեան ներկայ գտնուելու անխոհեմութիւնը ունեցար։

— Բայց չէ՞ք հասկնար պատճառը, դուշ Մարկրիթի կրքոտ շչուով մը։ Ա՜հ, չեմ զիտեր թէ ո՛վ էք դուք, բայց ներքին ձայն մը կը մղէ ձեզի հետ խօսելու։ իրր լաւագոյն բարեկամ մը և անկէ աւելի լաւ բան մը։ Չէ՞ք տեսներ որ առանց Թոպէրի չեմ կրնար ապրիլ...։ Ա՜հ, առաջ չէի զիտեր սիրոյ զօրութիւնը։

Բայց սէրը այնքան տիրապետող ու անդիմադրելի զարձած է որ կ'ընկճուիմ անոր ամենաքաջ ուժին տակ։ Կը սիրե՛մ Թոպէրն։ Կանգնէս աւելի կը սիրեմ զայն։ Ուրիշ բան ըսելու պէ՞տք կայ։

Օտարականը ձայնը խնամարհեցուց որոնիչ շչուով մը։

— Զաւակս, քեզի չխոստացա՞ց որ սիրած անձով վրայ պիտի հոգեմ։

— Բայց անկէ հետու կը տանիք զիս, ըսաւ Մարկրիթի հեծկլտալով։ Ամէն վայրկեան զիս ա՛լ աւելի կը հեռացնէ՝ իմ Թոպէրս...։ Պէտք է անոր քով վերադառնամ։ Զօրութիւն մը զէպի հոն կը մղէ զիս, ուր Թոպէր գապաղի մը մէջ հանդչած է։ Սակայն իր անողոք թշնամիները

պատրաստ բերնէն վար։ Մանկամարդ աղջիկը սկսաւ սթափիլ։ Թարմնի հառաչ մը թռաւ իր թարմագեղ լանջքէն ու իր աղուոր աչքերը բացուեցան։

Երազի մը մէջ թեթեւ կարծես, անշարժ կը մնար ան, պաշտպանին կուրծքին կրթնած, որ կը ժպտէր։ Մարկրիթ պահ մը փնտրեց արտաւանդները, մտամփոփուելու և տարտամ բաներ յիշելու համար։ Իր վրայ հսկած զէմքը չիսթ մոռացումներ կը քրքրէր զիշերութեանը մէջ։ Հիւանդապահուհին այնպէս կը թուէր որ այդ զէմքը տեսած էր անգամ մը, շատ տարիներ առաջ։ Բայց չէր կրնար թուականը ճշդել։ Այդ ծերուն ու մթին յիշատակը շարունակ կը հետապնդէր զինքը։

Օթօմոպիլին սուլիչին ձայնը արթնցուց Մարկրիթը, որ կէս-երազի մը մէջ թաղուած էր։

Մանկամարդ աղջիկը շտկուեցաւ խանդն և իր շուրջը նայեցաւ։ Քանի մը օր առաջ այդ օթօմոպիլով ճամբորդած չէ՞ր միթէ։

Ցանկարծ յիշեց այդ բանը և ոտքի ելլելով, անձկութեան չէչտով մը գոչեց.

— Օ՜հ, աւելի հեռուն մի երթաք...։ Պէտք չկայ։ Թոյլ տուէք որ վերադառնամ...։ Զրեցէ՛ք թէ այդ սոսկալի անձերը ինչ ըսին...։ Օ՜հ, Աստուծոյ սիրոյն, դեմ ձգեցէք որ ես ալ հոն երթամ, ուր խեղճ Թոպէրս զաղանի մէջ սրտակոտ է։

Արցունքները կը խեղդէին Մարկրիթի ձայնը։

— Բայց իր պաշտպանը նուրբ ձեռքերուն մէջ առնելով մանկամարդ աղջկան փաթուկ ու փոքր ձեռքը, ըսաւ.

— Համբերութիւն, զաւակս, համբերութիւն։ Ապասանարան մը կ'առաջնորդեմ քեզ, ուր թշնամիներդ չպիտի կրնան գտնել քեզ։ Ի՞նչպէս եղաւ որ յուղարկաւորութեան ներկայ գտնուելու անխոհեմութիւնը ունեցար։

— Բայց չէ՞ք հասկնար պատճառը, դուշ Մարկրիթի կրքոտ շչուով մը։ Ա՜հ, չեմ զիտեր թէ ո՛վ էք դուք, բայց ներքին ձայն մը կը մղէ ձեզի հետ խօսելու։ իրր լաւագոյն բարեկամ մը և անկէ աւելի լաւ բան մը։ Չէ՞ք տեսներ որ առանց Թոպէրի չեմ կրնար ապրիլ...։ Ա՜հ, առաջ չէի զիտեր սիրոյ զօրութիւնը։

Բայց սէրը այնքան տիրապետող ու անդիմադրելի զարձած է որ կ'ընկճուիմ անոր ամենաքաջ ուժին տակ։ Կը սիրե՛մ Թոպէրն։ Կանգնէս աւելի կը սիրեմ զայն։ Ուրիշ բան ըսելու պէ՞տք կայ։

Օտարականը ձայնը խնամարհեցուց որոնիչ շչուով մը։

— Զաւակս, քեզի չխոստացա՞ց որ սիրած անձով վրայ պիտի հոգեմ։

— Բայց անկէ հետու կը տանիք զիս, ըսաւ Մարկրիթի հեծկլտալով։ Ամէն վայրկեան զիս ա՛լ աւելի կը հեռացնէ՝ իմ Թոպէրս...։ Պէտք է անոր քով վերադառնամ։ Զօրութիւն մը զէպի հոն կը մղէ զիս, ուր Թոպէր գապաղի մը մէջ հանդչած է։ Սակայն իր անողոք թշնամիները

ՊՈՒԼԳԱՐԵՐՆ «ԱՐԵՒԵԼՔ»Ի — 8 —

ՍԻՐՈՅ ԶՈՒՐԸ

ԱՆԹԱՆՈՒ ՊԱՇՏՊԱՆԸ

Դարասանին նրբուղին մէջ, դրան առջև, գոց օթօմոպիլ մը կը սպասէր։ Հոն տեղաւորեց իր թեթև բեռը և ինք ալ օթօմոպիլը մտաւ, նշան մը ընելով կառքը վարողին։ Օթօմոպիլը անչուտ սուրաց և ընդհուպ անհնարելի դարձաւ։

Անմանօթը իր դիրքը առած էր նուազած կինը և իր զէմքը խանդաղատանք ու բարութիւն կ'արտայայտէր։ Կնոջ զէմքը ծածկող թաշկինակը մէկդի առաւ, որով ոսկեզոյն գանգուրները երևան եկան։

Մարկրիթն էր, զեղանի հիւանդապահուհին։

— *Սիրելի զաւակս, ինչ նախախնամական դիպուած դիս հոն առաջնորդեց ճիշդ այն պահուն, երբ կինայի քեզ վերկել, մինչեւ օտարականը, մանկամարդ աղջկան ցուրտ ճակատին վրայէն մէկդի առնելով մազերը։*

Սիրոյ և հոգածութեան բուռն արտայայտութիւն մը կը տեսնուէր այդ տարօրինակ մարդուն պաղծառ աչքերուն մէջ, որ մերթ երիտասարդ և մերթ ծեր կ'երևար։ Բրանենիոթին գրպանէն ոսկեզոյն սրուակ մը հանեց և անոր պարունակութենէն քանի մը կաթիլ լեցուց Մարկրիթի

Երազի մը մէջ թեթեւ կարծես, անշարժ կը մնար ան, պաշտպանին կուրծքին կրթնած, որ կը ժպտէր։ Մարկրիթ պահ մը փնտրեց արտաւանդները, մտամփոփուելու և տարտամ բաներ յիշելու համար։ Իր վրայ հսկած զէմքը չիսթ մոռացումներ կը քրքրէր զիշերութեանը մէջ։ Հիւանդապահուհին այնպէս կը թուէր որ այդ զէմքը տեսած էր անգամ մը, շատ տարիներ առաջ։ Բայց չէր կրնար թուականը ճշդել։ Այդ ծերուն ու մթին յիշատակը շարունակ կը հետապնդէր զինքը։

Օթօմոպիլին սուլիչին ձայնը արթնցուց Մարկրիթը, որ կէս-երազի մը մէջ թաղուած էր։

*Մանկամարդ աղջիկը շտկուեցաւ խանդն

«Լուսաբանակի թերթը» — 31 —

ԵՐԿՐՈՐԴ ՄԱՍ

ԺԻՒՎ ՖԱՆԹՕՄԱՅԻ ԴԷՄ

Զ. — ԼԱՐԻՊՈՒԱԶԻԷՐ ՀԻՒԱՆԴԱՆՈՑԻՆ ՄԷՋ

Երբ գանդուխէն վեր ելլելէ եաք, Ժիւվ հիւանդասէրներ-կերակցութեամբ մօտ. կիներու սրահը, տքթ. Բաթէլ արդարեւ իր հիւանդները քննելու վրայ էր։ Անկողնէ անկողնէ կ'երթար, ծանր դէմքով, լուրջ կերպարանքով, բարեացակամութեամբ հարցուքննելով գաղանուող կիները, ներքին բժիշկներուն դիտողութիւնները լսելով և յետոյ վերջապէս դառնալով ուսանողներու և բժիշկներու խումբի մը և գործնական դասեր կուտար անոնց։

Ժիւվ հետաքրքիրի մը կամ աւելի ճիշտ՝ ուսանողի մը պէս խոնջնուեցաւ խումբին և դասը մոռի բրաւ։

— Պարոնե՛ր, կ'ըսէր բրօֆէսորը այն պահուն երբ ոստիկանը ուսանողներուն մէջ տեղ կը բռնէր, պարոնե՛ր, այն հիւանդը զոր հիմա միասին քննեցինք, տենդի դասական պարագայ մը կը ներկայացնէ։ Ախտանշութիւնը տ' և է արդիւնք ցոյց տուաւ։ Ուրեմն անկարելի է արդի վիճակին մէջ հանիլ...,

Զեռք մը դրուեցաւ Ժիւվի ուսին վրայ։

— Սքանչելի է այս բարի Բաթէլը, կ'ըսէր ուսանող մը, որ ձեռքը ոստիկանին ուսին վրայ դրած էր։ Ախտանշանները բացարձակապէս նշանակալից կ'ըլլա՞ն միշտ։ Թիւ Ը՞ր տեսա՞ք այս առաւ։ Ժանտատենդի ենթակայ հիւանդ մը։ Ի՞նչ կը խորհիք։

Այս անակնկալ հարցումէն տաղտկացած, Ժիւվ կը մտածէր թէ ինչ պատասխան պիտի տար, երբ գլուխը դարձնելով ցիրուցաւ զարմանքի բացագանչութիւն մը զսպել։

— Դո՞ւք էք, տոքտո՛ր, ըսաւ։

— Դա՛ք ո՞ւ, Պ. Ժիւվ։ Ձի՞ս կը փնտռէիք։

Ուսանողը, որ ձեռքը ուսին վրայ դրած էր, տքթ. Շաղէ-քին էր։

Մէկդի տարաւ զայն։

— Այս հիւանդասէրին մէջ էք։

— Բա՛ց ամենեւին։ Ձէի գիտեր իսկ թէ Լառիպուազիէրի մէջ էք։

— Դասերուն հետեւելու արտօնութիւն ստացած եմ։

— Ես իրը հետաքրքիր եկած եմ հոս։

— Միայն իրը հետաքրքի՞ր։ Ամէն պարագայի մէջ թոյլ տուէք ինձի պարսն, որ իսրին չնորհակալութիւնս յայտնեմ անցած օր ձեր ինձի մատուցած ծառայութեան համար։ Ձեզի ընկերացող ոստիկանը յանցաւորի տեղ կը դնէր զիս։

— Երեւոյթները..., ըսաւ Ժիւվ։

Տքթ. Շաղէք ընկճումի չարժումի մը ըրաւ։

— Ասիկա կը զարմացնէ զիս, պատասխանեց։ Անչա՛ տ չեմ վախնար որ կը ձերբակալեն կամ նոյն իսկ լրջօրէն կ'մեղադրեն զիս։ Ես պատուաւոր անցեալ մը ունիմ, որ դատական ամէն սխալ գերծ կ'ընէ զիս։ Միայն թէ մարդիկ ամբոխ անխիղճ և այնքան չար են, որ իմ պարկեշտութեանս վրայ կասկածող մը պիտի գտնուի։

— Օ՜հ, ասոգո՛ր։

— Բայց այո՛, մ՛ բաղաքէք։ Կեանքին պահանջումը այս է։ Սակայն եթէ այս գործին մէջ մէկը զոհուած է, ան ալ ես եմ։ Իմ տանս մէջ ապաստանած այդ հիւանդին դատ, դրամներս գողցան։

— Արդարեւ այնպէս է...։

— Եւ ես հարուստ մէկը չեմ։ Նոր բան մը գիտէ՞ք։

— Ո՛չ տակաւին։

— Ո՛ և է հետք չի գտա՞ք։

— Ո՛չ։

— Սակայն պէտք է որ ճշմարտութիւնը յայտնուի։

Ժիւվ կորովի չարժումի մը ըրաւ։

— Պատուոյ խօսք կուտամ ձեզի, ըսաւ։ Այս գործին մէջ խորհրդաւոր մանրամասնութիւններ կան, որոնք խիստ հետաքրքրական են։ Կ'ուզեմ ճշմարտութիւնը գիտնալ և ոչիսի յաղողիմ երեւան հանել։ Վառաւ եղէ...։

Տքթ. Շաղէք խորհրդածելու երեւոյթի տեսք։

— Անհրաժեշտ է գիտնալ ստրմնուած կնոջ ինքնութիւնը, ըսաւ։

— Կամ գէթ, չարտնակեց Ժիւվ, զուշակել թէ այդ կինը ի՞նչ կերպով ապամնուած է։ Ցեմնենք, խօսքը մէջերնիս, ասքդ՝ զազրելի մը ունի՞ք այս մասին։ Բժշկական ատակէտով ի՞նչ կրնայ ըլլալ այս մահուան բուն պատճառը։

Տքթ. Շաղէք անպամ մը ևս տարակոյսի չարժումի մը ըրաւ։

— Ձեմ գիտեր, ըսաւ։ Ո՛ և է կարծիք չեմ կրնար կազմել։ Մնաց որ, Պ. Ժիւվ, հանգուցած եմ թէ զուտ օրինական բժշկութեան մէջ ինձմէ աւելի վարժ էք և սակայն զուտ ալ եղրակացութեան մը չէք կրնար յանգիլ։ Մարմինը ճզմուած էր, այնպէս չէ՞։ Մարդասպանը ի՞նչպէս կրցած է գործել։ Կը խոստովանիմ թէ յարաբերութեամբ կը փնտռեմ զայն...։ Վասն զի վերջապէս կը մտածեմ թէ արդեօք ինձի՞ դէմ դուռ մը բարուած էր...։

Տքթ. Շաղէք ընդմիջեց։ Ներքին բժիշկ մը կանչեց զայն։

(Շարունակելի)

Թարգ. Դր. Ա. ԴԱԼԼԱՊԵՐՏԵԱՆ

Տօքթ. Գ. Փափազեան

Մասնագէտ ներքին եւ տղայոց հիւանդութեանց

Հիւանդ կ'ընդունի ամէն օր իր բնակարանը Սկիւտար Իսմաիլ Սեզգոս փողոց թիւ 24, հինգշաբթի առաւօտները Տրի կը խնամէ Շահինեան դեղարանը։

Իսկ Գշ., Եշ., և Շբ. օրերը կէս օրէ վերջ կը գտնուի Պաղլար պարէ, Քրիսեան դեղարանը։ 50—34

ԼՈՅՍ ՏԵՍԱԻ ԹԻՒ 1 ԵՒ 2

Ազգապատում

Հայ Ուղղափառ եկեղեցւոյ անցքերը սկիզբէն մինչեւ մեր օրերը յարակից ազգային պատմութեամբ պատմուած։

Գրեց՝ ՄԱԳԱՔԻԱ ԱՐՔ. ՕՐՄԱՆԵԱՆ

Կը հրատարակուի ամէն տիս մէկ պրակ (քառածալ երկէջեան, 160 էջ), ամբողջութիւնը պիտի բաղկանայ 20-25 պրակներէ։

ԳԻՆ ՄԻՆ Մի ՊՐԱԿԻ 5 ՂՐՇ. (գաւառ 6 ղրշ., արտասահման 1 ֆր. 25 սանթ.).

Կը գտնուի ամէն գրավաճառի քով։

Կեդրոնատեղի՝ Տէր-Ներսէսեան վաճառատուն Կ. Պոլիս, Պահչէ-գաբա, ձէլալ պէյ խան, ուր կարելի է 20 պրակի համար բաժանորագրուիլ, վճարելով Կ. Պոլսոյ համար 80 ղրշ., (գաւառ 100 ղրշ. և արտասահման 22 ֆրանք։ 12—2

ՌՕՍԻԱ

COMPAGNIE RUSSIA

ԱՊԱՇ. ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ

Ս.ՊԵՏԵՐԲՈՒՐԳ, ՎԵՍ. ԿԱՍՍԵՐ

1881 ՄԱՐՏ 20 ԹՈՒԱԿԱՆ ՀՐԱՄԱՆԱԳՐՈՎ,

ԿԵԴՐՈՆԱՏԵՂԻ ՌԵԴԵՐՊՈՒՐԳ

Իր մասնաւոր շենքին մէջ

Ընկերութեան գրամագլուխը ամբողջովին վճարուած	10,666,666
Եղաչխաւորութեան գումար	215,940,000
Ապահովագրեալներուն վճարուած վնասուց հատուցում եւ գրամագլուխ	699,949,000
1910ին դանձուած բուիմ եւ տոկոս	108,897,200

Ընկերութիւնը խիստ նպաստաւոր պայմաններով կ'ապահովագրէ հրդեհի, փոխադրութեանց վտանգներու դէմ, կեանքի վրայ, ամէն տեսակ արտադրներու դէմ, երկաթուղիի և շոգենաւի արտադրներու և ապակիներու կոտրուելուն դէմ։

Ամէն տեսակ տեղեկութեանց համար դիմել Կ. Պոլսոյ հիւղին, Ղալաթիա, քարափին վրայ, Զէնկիլ խան, կամ Պոլսոյ գործակալութեան, Տիւրիւզատէ խան, թիւ 20, Աչէր ելիկնտի ճամբէսի փողոց։

Կ. Պոլսոյ հիւղին Տնօրէն

Ա. ՀԻՒՐՄԻԶ

Ընդհանուր քնիչ Սթամպօլի գործակալ

Գ. Մ. ԳԻԼԶԼՃԵԱՆ Պ.Դ.ԱՐԱԳՆԵԱՆ

ԱՊԱՀՈՎՈՒԹԵԱՆ ՄՆՏՈՒԿ

ՕՍՄ. ԿԱՌԱՎԱՐՈՒԹԵԱՆ

ԵՐԱՇԽԱՒՈՐՈՒԹԵԱՆ ՆԵՐՔՈՒՆ

Հիմնուած 1284ին

Պոլիս ձղալ Օղլու փողոցը իր մասնաւոր շէնքին մէջ դրամ կ'ընդունի և փոխատուութիւն կ'ընէ։ Մէկ տարի և աւելի պայմանաժամով յանձնուած դրամներու համար հարիւրին հինգ տոկոս, իսկ վեց ամսուան պայմանաժամով դրամներուն համար հարիւրին չորս ու կէս տոկոս կուտայ։ Առանց պայմանաժամի և հաշուընթացի ձեւով, այսինքն առանց ծրագրած դրամը ուզուած տանն ետ առնելու պայմանաւ, տարեկան հարիւրին չորս ու կէս կը վճարէ։ Առանց պայմանաժամի ուանդ տրուած դրամները մէկ քառորդ տոկոսին մինչեւ երկու հարիւր տոկոսի կրնան ըլլալ։ Յիսուն տոկոսին տակի պայմանաժամով դրամ ուանդ ձգողները կրնան երենց դրամագլուխը ետ առնել տոկոսով մէկտեղ։ Դոհարեղէններու, արծաթէ անօթներու և պարտատոմսերու փոխարէն հարիւրին ութը տոկոսով փոխատուութիւն կ'ընայ։

Ա. Ղ Լ Ի Ա Ն Ց Ա

ԿԵԱՆՔԻ ԱՊԱՀՈՎԱԳՐԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ

Ընկերութեան դրամագլուխը եւ երաշխաւորութեան գումարը 50,000,000 Ֆր.

Ֆրանսական, Հելլենական, Սպանիական եւն. կառավարութիւններու ֆօնդրօ ին տակ

Ընկերութեան հիմնադիրները. Գերմանական Ազգային Պանքա, Պանք Ֆիւր տը Հանտել Էնտիւսթրի՝ Պերլին, Տրէզտնէր Պանք՝ Պերլին, Մէք Ֆիրք Ընկ.՝ Միւնիխ, Գոէտի Անշվար՝ Վիեննա, Գոմբանոի տը Ռէսաիւբլիկա՝ Միւնիխ։

Ընդհանուր Տնօրէն

ԷՍԷՆ ՄԱՔՔԷՆԶԻ

Նոյն դիւրամատչելի պայմաններ, զեղչուած բռնութիւններ, ապահովագրութեան անվիճելի բօլիսներ պատերազմի, անձնասպանութեան և ամէն կարգի վտանգներու համար, առանց յաւելուածական վարկի։

Թուրքիոյ Տնօրէնութիւն՝ Էսմէր Ապիտ խան, Կալաթա, Կ. Պոլիս

Տնօրէն ԺՕՐԺ Տ. ՍՊԱՎՐԻՏԷՍ

Դեր-Տնօրէն ԱՌԻՕՆ Տ. ՍՊԱՎՐԻՏԷՍ

Ճամբորդութիւն

ԱԻԱՌԻԿ ԵՒ ԿԱՆԽԻԿ

ՈՒՏԵԼԻՔՈՎ ՄԷԿՏԵՂ

ԱՄԵՐԻԿԱ ԵՒ ԱՇԽԱՐՀԻ ԱՄԷՆ ԿՈՂՄԸ

ԵՐԿԱԹՈՒՂԻՒՆՔ ԵՒ ՇՈՓԵՆԱՒՈՎ

Ամենք որ կը փափաքին համբորդել, աշխարհիս ո՛ր կողմն ալ որ ըլլայ, կանխիկ կամ ապառիկ, կրնան դիմել Գաղթականութեան ամերիկեան ընկերութեան ընդհ. գործակալութեան։

Ընդհ. Գործակալ

Կ. ՏԷՏԷՕՂԼՈՒ

Ղալաթիա, Մոմհանէ, Էսկի Կէօմրիւք, թիւ 2

Ուշադրութիւն՝ միջնորդներէ չխաբուելու 50—18

ՎԻՆԸՐ ՊԱՆՔ-ՖԷՐԱՅՆ

Վճարուած դրամագլուխ 130,000,000 fr.

Պահեստի դրամագլուխ 40,000,000 »

ԿԵՐՈՆԱՏԵՂԻ՝ ՎԻԵՆՆԱ

1, Հէրէնկասս, 8—10, Վիեննայի մէջ

17 գրասենեակներով

ՄԱՍՆԱՃԻՒՂԵՐ ԱՒՍՏՐԻՈՅ ՄԷՋ. — Ակրամ, Առսիկ, Պիէլից-Պիաս-Պօգէն, Պրուն, Պուստրէշթ, Պուսվաս, Զէրնօվից, Ֆրայէ, Տէք-Միսթէք, Կրաց, Ինսպրուք, Եակէրնտորֆ, Քարլսպատ, Բրակենպուրգ, Քրաքաու, Լէմպերկ, Մարիէնպատ, Մէրան, Օլմիւց, Նոյմարտ-էցա, Բարտուլից, Բիւլէն, Բրան, Բրօսնից, Բրէմիսլ, Սանք-Թոլթէն, Սայպուրգ, Թարնով, Թէբլից, Թէօլէն, Վիլաս, Ուբ-Նէօչթատ և Զուլիթատ։

ՄԱՍՆԱՃԻՒՂԵՐ ԹՈՒՐՔԻՈՅ ՄԷՋ. — Կ. Պոլիս և Իզմիր։

ԳԼԽԱՒՈՐ ԴՈՐԾԱԿԱԼՈՒԹԻՒՆ. — Ղալաթիա, Գարաքէօյ, կամուրջին հրապարակ։

ԴՈՐԾԱԿԱԼՈՒԹԻՒՆ. — Պոլիս՝ Քիւլիւպհանէ փողոց, Էլբեանիկ խան Բերա՝ Մեծ Փողոց, Ս. Անթոնանի շէնքը։ Սկիւտար՝ Գարտա Անմէտ փողոց։

Վինըր Պանք Ֆէրայն պանքայի ամէն տեսակ գործողութիւն կը կատարէ, գլխաւորաբար փոխատուութիւն կ'ընէ հաշուընթացի վրայ ու աւելաւոր։ Թուղթեր կը զեղչէ։ Ձէքեր և վարկագիրներ կը հանէ և հեռագրական հրամաններ կը կատարէ Թուրքիոյ և արտասահմանի գլխաւոր քաղաքներուն վրայ։ Թուրքիոյ և արտասահմանի վրայ քաշուած առեւտրական թուղթերու գանձում։ Սահարանական հրամաններու գործադրում։ Բամբեթուղթերու գնում և վաճառում, ամերիկեան կերպով յանձնելի Դրամներու և թանկագին առարկաներու գնում և վաճառում։

Վինըր Պանք Ֆէրայն ԽՆԱՅՈՂԱԿԱՆ ՄՆՏՈՒԿ մասնաւոր ապահովութիւն մը հաստատած է հարիւրին 3 տոկոսով և վճարումներ կ'ընդունի 30 դրուշէն (ոսկեղրամ) սկսեալ։

Սէյֆո դրամարկղեր վարձու կը տրուին Ղալաթիոյ կեդրոնատեղիին մէջ, խիստ նպաստաւոր պայմաններով։ Այդ դրամարկղերը ամէն ապահովութիւն կ'ընծայեն։

THE SCOTTISH INDEMNITY CY. LTD.

ԹԻ ՍՔՕԹԻԶ

ԻՆՏԷՄՆԻԹԻ ԲԻՄԲԷՆԻ ԼԻՄԻԹԷՏ

ՀՐԴԵՀԻ ԱՊԱՀ. ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ

ԿԵՆԴ. ՈՆԱՏԵՂԻ ԼՈՆՏՈՆ

Ընդհ. Դործակալ Թուրքիոյ

ԺՕՐԺ Լ. ՏԻԼՕՒԻ

Զէյթէան խան Թիւ 21—22

ԿԱԼԱԹԱ 50—5

ՏՐ. Բ. Բ. ՔԼԷՄԱՆ

ՎԻՐՈՒԱԲԱՆ ԱՒՍՏ. ՀԻՒԱՆԴԱՆՈՑԻ

Մեծ փողոց, Բերա, Սենք-Անթրուան աբարքման

Հիւանդ կ'ընդունի ամէն օր ժամը 2 ու կէսէն 4 ու կէս (Ը. Ե.)։

Աղքատներուն Տրի ամէն օր Աւստրիական հիւանդանոցին մէջ ժամը 9էն մինչև կէս օր։ 40—46

ՌՈՒՍԱԿԱՆ ՊԱՆՔԱ

ՕՏԱՐ ՎԱՃԱՌԱԿԱՆՈՒԹԵԱՆ ՀԱՄԱՐ

1871ին հիմնուած

60 ՄԻԼԻՈՆ ՈՍԿԻ ԴՐԱՄԱԳԼԽՈՎ

ԿԵԴՐՈՆԱՏԵՂԻ ՌԵԴԵՐՊՈՒՐԳ

ՄԱՍՆԱՃԻՒՂ Կ. Պոլսոյ։ Դրամեռնակի Ղալաթիոյ մէջ, Վոյվոտա փողոց, Օսմ. Կայս. Պանքայի դիմաց։ Դրամեռնակի Պոլսոյ կողմը՝ Սուլթան Համամի հրապարակ։

ՄԱՍՆԱՃԻՒՂԵՐ՝ Բարիզի, Լոնտոնի և ձէնովայի մէջ։

ՄԱՍՆԱՃԻՒՂԵՐ Թուրքիոյ մէջ՝ Ադրիանոպօլսի (Քէրսօն), Աբքէրման, Արխանկէլ, Արմաւիր, Ատրախան, Պաքու, Պալատոլ, Պարնաուլ, Պէլթան, Պոպրինէց, Էքաթէրինոսլաւ, Էքաթէրինոստար, Էլիզաւէթկրատ, Էօրանթօրի, Իսայիլ, Բէնսի, Թաքոլքա, Քամիշլիք, Կէրսօն, Քիեվ, Խօքանտ, Քոպէլ, Քրէմէնչուկ, Մոսքուա (գրասենեակ Կաղրիքաշի փողոցին մէջ), Նիժնի Նովկորոտ, Նիքոլաեֆ, Նիքոբոլ, Նոլմ Նիքոլաեւսկաք, Նոլմորսխաք, Օտեսա, Օմսկ, Ռոֆա, Ռուսա, Բաղխատոր, Բէրմ, Բաքուինսկա-Սլոպոտան, Բոլշոյա, Ռիգաք, Ռիգա, Ռոմնի, Ռոսլաւլ, Սամարա, Սարատօֆ, Սիմպիրսք, Սեմիպէտրոլ, Սրօլա, Սիսրան, Զլատօբոլ, Թէկոսա, Ձուլմէն, Թոմսք, Վէլիքուսուք, Վիատքա, Վոլոգդա, Վոսնէսէնսք, Ալեքսանդրովսք (Էքաթէրինոսլաւ), Իչիմ-Իրպիմ, Քիշնեֆ-Օրէնպուրգ և Ռուսիցա։

Ռուսական Պանքան կը պարզի պանքայի և ապարանի վերաբերեալ ամէն կարգի գործառնութիւններով։ Փոխատուութիւն ապրանքներու վրայ։ Ապրանքներու փաստաւոր մինչեւ զէջերի «Սէյֆոս» անուն ամուր զրամարկղեր վարձու կը տրուին խիստ նպաստաւոր պայմաններով։

Ընդհանրական խնայողական սնուցուկ 2սն նպաստաւոր տոկոսով։

ՓՈՒԹԱՅԷՐ ԱՄԵՆԲԻ ԱԼ.

ԿԱՊՈՅՏ ԱՂՈՒԷՍԻՆ

(RENARD BLEU)

Մ. ԽԱՑԻՄՈՎԻՉ

Բերա, Բասած Բանիայա

Բարիզէն նոր հասած են փղկապ, մանչոն, էթոլ, մուշտակ ամէն տեսակէ, բալթոյի մուշտակ, այրերու մուշտակ, վերջին նորաձեւութեամբ մուշտակէ գլխարկ։

Միակ վստահելի տեղը

Վերջին ծայր չափաւոր գիներ

ԱԹԷՆՔԻ ՊԱՆՔԱ

ԱՆԱՆՈՒՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ

Տրամի

Ամբողջապէս վճարուած դրամագլուխ	30,000,000
Պահեստի դրամագլուխ	40,480,000

ԿԵԴՐՈՆԱՏԵՂԻ ԱԹԷՆՔ

Մասնաճիւղեր

ՅՈՒՆԱՍՏԱՆ. — Պրէսա, Բաթրա, Շէրա, Դարամաթա, Թրիբոլիսա, Վոլօ, Լարիսա։

ԿՐԵՏԷ. — Հանեա, Դանտիս, Ռեթիմոն։

ԹՈՒՐՔԻԱ. — Կ. Պոլիս (Մասնաճիւղ՝ Ղալաթիա և Դործակալութիւն՝ Պոլիս), Սամսոն, Տրապիզոն, Կիրասոն, Իզմիր, Քիոս, Վանի, Մերսին, Ատանա, Սիլիսիկ, Սէրէզ, Դամալա, Աքէյէ, Եանեա։

ԵԳԻՊՏՈՍ. — Ալէքսանդրիա (Դրամեռնակ՝ Նիսան խանի մէջ), Գահիրէ (Դրամեռնակ՝ Մուսքի խանին մէջ), Զակազիկ, Մանսուրա։

ԼՈՆՏՈՆ. — (22, Ֆէնչըրչ, Սթրիթ, Ռ. Ս.), Լիսաստալ (Կիպրոս), Խարթում (Սուդան)։

Աթէնքի Պանքան սեղան. ամէն տեսակ գործառնութիւններով կը զբաղի, ինչպէս առեւտրական թուղթերու զեղչում, գանձում, արժէքներու և ապրանքներու վրայ փոխատուութիւն, վարկագիրներու և չէքերու շրջաբերութիւն, հեռագրական հրամաններու գործադրութիւն եւրոպական բոլոր քաղաքներու և անդրծովեայ նաւահանգիստներու համար, սահարանական հրամանները գործադրութիւն, կարծիքներու վճարում, ամէն մեծութեամբ դրամարկղերու վարձում, հաշուընթացներ, գնում և վաճառում օտար դրամներու։ Աթէնքի պանքան որոշ պայմանաժամերով դրամ ու պանքասոյս կ'ընդունի խիստ նպաստաւոր պայմաններով։ Խնայողական մնուցուկ ալ ունի։ Աթէնքի Պանքան առեւտրական տեղեկութիւններ ալ կը հաղորդէ։

Ընդհ. Տնօրէն

Զ. Ֆ. ՄԱՔՍԱՄ

ԻԻՆԻՕՆ

ԱՊԱՀՈՎԱԳՐԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ

ՀՐԴԵՀԻ ԴԷՄ ԵՒ ԿԵԱՆՔԻ ՎՐԱՅ

ՀԱՍՏԱՏՈՒԱԾ Ի ԲԱՐԻԶ 1828 — 1829

1828 L'UNION DE PARIS

ԿԵԴՐՈՆԱՏԵՂԻ Ի ԲԱՐԻԶ 9, ԲԼԱՍ ՎԱՆՏՕՄ, 9

ՀՐԴԵՀԻ ՃԻՒՂ

Դրամագլուխ և երաշխաւորութեան գումար	13	միլիոն ֆրանք
1909 տարուան հասոյթները	30	» »
Մինչեւ 1909 Դեկտեմբեր 31 վճարուած վնասները	380	» »
Ընթացիկ ապահովագրութիւններ	26	միլիառ »

ԿԵԱՆՔԻ ՃԻՒՂ

Դրամագլուխ և երաշխաւորութեան գումար	134	միլիոն ֆրանք
1909 տարուան միջոցին գանձուած բրիմներ	30	» »
Մինչեւ 1909 Դեկտեմբեր 31 վճարուած վնասներ	380	» »
Ընթացիկ ապահովագրութիւններ	26	միլիառ »

ՄԱՍՆԱՒՈՐ ՍԱԿԱՏՈՒՅՑՆԵՐ ԱՐԵՒԵԼՔԻ ՀԱՄԱՐ

ՏՆՕՐԷՆՈՒԹԻՒՆ ԹՈՒՐՔԻՈՅ

Ղալաթիա, Վոյվոտա փողոց, Իւնիոն խան

Դործակալութիւններ Թուրքիոյ գլխաւոր քաղաքներուն մէջ

ՉԻՆ. ԹԱՆԳԱՐԱՆ

ԹՈՒՐԳԱԲՈՒ ՊԱԼԱՏԱՆ ՀՐԱՊԱՐԱԿԸ

ՎԱՂԵՄԻ ԵՒ ՀՌՉԱԿԱՒՈՐ ՍԷՆԹ-ԻՐԷՆԻ ՀԱՍՏԱՏՈՒԹԵՒՆ ՄԷՋ

Սուլթան Ամիտի հրապարակին վրայ եղեռնէբերներու Թանգարանին պարունակած օսմ. հին և եղեռնէբերներու յատուկ տարարները Զինուորական Թանգարանը փոխադրուած են։

Այդն զինուորական Թանգարանին մէջ կը գտնուին Օսմանցիներուն և խրիստոնեական նախկին կառավարութեանց յատուկ ամէն տեսակ զէնքեր, զանազան ձեւով թնդանօթներ ու զինուորական առարկաներ, օսմ. զրաշտն նախնեաց, սնուանի հրամանագիրներու, մեծանուն վեհապետներու և բարձրաստիճան ոստիներու թանգարանի յիշատակները, եղեռնէբերներու և նիհիլիստներու տարարները։

Զինուորական Թանգարանը, ամենուն կողմէ եղած խնդրանքին վրայ առայժմ շաբաթը չորս օր, այսինքն Հինգշաբթի, Կիրակի, Երեքշաբթի և Ուրբաթ օրերը բաց պիտի ըլլայ բոլոր այցելուներուն առջեւ, առաւօտեան ժամը 10էն (Ը. Ե.) մինչեւ 4։

Բոլոր Օսմանցիներուն կը յանձնարարուի անգամ մը այցելել սոյն Թանգարանը, օսմ. փառաշուք պատմութիւնը կենդանացնող և քաջութեան նման երգով բոլոր հին զէնքերը ու զանազան առարկաները տեսնելու և օրինակ առնելու համար։ Մուտքի գին Հինգշաբթի, Կիրակի և Երեքշաբթի օրերը 4 ղրշ. բոլոր այցելուներուն համար։ Իսկ Ուրբաթ օրերը այցելուներուն և աշակերտներուն համար 100 փարա է։

ԴԻՄԵՑԷՔ ԱՊԻՏԱԿ ԴԵՂԱՐԱՆ

Գ. ՀԱՃԵԱՆԻ՝ ՍԻՐՔԷՃԻ

Պապը Ալի ճաssէսի

Ո ր պիտի գտնէք դեղերու ամէնէն թարմը, անխարդախը, և անոնց խնամեալ պատրաստութենէն զոհ պիտի մնաք միշտ։

ՏՕՔԹ. Տ. ԱԼԼԱՀՎԵՐՏԻ

ՄԱՆԿԱԲԱՐՈՒԹԻՒՆ

Երկար տարիներէ ի վեր իր ունեցած հանրածանօթ փորձառութեամբ հիմնապէս կը զբաղիմ ամէն տեսակ ներքին, ծնունդամիջային գործարանաց, ինչպէս նաեւ կանանց հիւանդութիւնները գիտական վերջին դրութեամբ։

Հիւանդ կ'ընդունի ամէն օր մինչեւ կէս օր իր բնակարանը Բերա, Մ. Ցաղոր, Նարպանտ փողոց Քարավէլլա Աբարթման, իսկ կէս օրէ վերջը, բաց ի Կիրակիէ, Պոլիս, Նոր Նամանատան կողմը Պաղտատա Օթէլի դէմ Ֆերուն պէյ խան, թիւ 6—7 իր մասնաւոր դարմանատունը։

Ուրբաթ օրերը Տրի 50—10

ԼԻՆԱՐՏՈ ՍԻՄԱՆ ՔԷՄԲԷՆԻ ԼԻՄԻԹԷՏ

ԳՈՐԾԱՐԱՆ ԱՆԱՏՈԼ ՀԻՄԱՐԻ ՄԷՋ

"ՇՕ ԻՏՐՕԼԻՔ,, (ԿԻՐ)

ԵՒ ՄԵՔԵՆԱԿԱՆ ԱԼԻՒՄՆԵՐ

ԱԼՈՒՄԷՆԻՈՒՄ ՏԵՄԱՆ

ԴՐԱՄԵՆԵՆԱԿ։— Մահմուտիէ փողոց, 87 Գուլումնքրար խան թիւ 7—8

Ղալաթիա

ՍՏԱՆԴԱՐԴԱՑԵԼԻ ԹԷՅԻՆ,

ՀԱՐԱՒԱՆԴԻՍ ԽՆԱՄԱՐ

Գաստրգիւղ, Մօտա ճաssէսի

Տօքթ. Ե. ԳՐԳՈՅԵԱՆ

ՄԱՆՈՒԱԴԻՍ

Ծ նգաբերութեան, կանանցի, ներքին եւ գաղտ՝ի հիւանդութեանց

Ցիտուական համալսարանի չրջանաւարտ, երկար տարիներէ ի վեր այլ և այլ վարձառութիւններ ստացած և Բարլէի հիւանդանոցներու մէջ գործնականապէս կատարելագործած։

Հիւանդները կրնան վստահաբար իրեն դիմել ամէն օր, կիրակիին դատ, ժամը 8էն մինչեւ կէս օր, իր տունը։ Զարկիչ-չաբթի օրերը աղքատաց Տրի։ 25—24

ՊԱՆՔ ՏԷ ՍԱԼՕՆԻՔ

ԿԵԴՐՈՆԱՏԵՂԻ՝ ՊՈԼԻՍ

Ղալաթիա. — Վոյվոտա փողոց, Ասիբերայսկոյի ձէնէրալիի շէնքին մէջ։

Պոլիս. — Աչէր ելիկնտի փողոց, Քիւրթիւղխանէ։

ՄԱՍՆԱՃԻՒՂԵՐ. — Լարիսէ, Գէյրլաթ, Քավալա, Տէտէ-Ագաճ, Տրամա, Մանասթիր, Սելանիկ, Սամսոն, Իզմիր, Սիւրմ, Աքէյէ։

Պիւրս.— Կիւմիւլճինէ, Քուսմանալա, Սուգիլու։

ՊԱՆՔ ՏԷ ՍԱԼՕՆԻՔ կը ստանձնէ պանքայի վերաբերեալ ամէն տեսակ գործողութիւններ։ Ապրանքներու վրայ կանխավճարներ կ'ընէ և կ'ընդունէն աւանդի և պահեստի համար ապրանքներ։ Մասնաւոր գործառնութիւն կ'ընէ խնայողական մնուցկի, ձեռնտու տոկոսներով։

ՀԱՅ-ԼԱՅՖ

ՇԻՇԼԻ ՕՍՄԱՆ ՊԷՅ ՄՕՏ

Տէր եւ տնօրէն

ԱԱՌՈՒՐՕՍ ՄԻՋԱՐԱՒՈՒ ԵՒ ԸՆԿ.

Այս վաճառատունը, որ ծանօթի է արդէն, եւրոպական ընտիր չաքարներու իր թարմ միջոցով, կ'ստանձնէ հարսանեկան և մկրտութեան հանդէսներու տեսիլի և վայելուչ սարքաւորութիւնը, վերջին ծայր խնամքով։

Մէկ անգամի փորձը ուրիշ գոհունակութիւն պիտի պատճառէ գիտնիներուն։

ՀՐԱՏԱՐԱԿՈՒԵՑԱԻ ՊԱՏԿԵՐԱԶԱՐԴ

"ԿԻԼԻԿԻՀՈՅ ԱՂԷՏԸ"ԻՆ

Բ. ՀԱՏՈՐԸ

ՅԱԿՈԲ Յ. ՔԷՐԶԵԱՆԻ

Կ'արժէ որ ամէն հայ ունենայ և պահէ Աստանցի եղերական Ջարդին քսանամեայ սուգ պատմութիւնը բովանդակող այս գիրքը, ուր կը խտացուին ակնատեսի սրտաճմլիկ նկարագրականներ՝ պատկերներով, վաւերաթուղթեր, պաշտօնական տեղեկագիրներ, թղթակցութիւններ, վիճակագրութիւններ եւլն։ Երկու հատոր 336 էջ, 68 պատկերներով, միմիայն 10 ղրուշ։

Վաճառման կեդրոնատեղի՝ Դեղարան Ս.ՏԱՆԱ. Գում Գապու, Կ. Պոլիս։ Կը գտնուի նաև Զագազճիրար Եղբարաց Պոլսոյ Լիթ. Պոյաճեանի վաճառատունն։

Գ. հատորը մասնաւոր տակ է։ 20—13

Տպգր. ԱՐԵՒԵԼՔ օրաթերթի

Ա. ՈՒՏՈՒ

ՕՍՄ. ԳՈՐԾԱԿԱԼՈՒԹԵԱՆ ԱՅՍ ԱՌՏՈՒԱՆ ՀԵՌԱԳԻՐՆԵՐԸ

ՁԱԽՁԱԽԻՉ ՅԱՂԹԱՆԱԿ ՕՍՄ. ԶԻՆՈՒՈՐՆԵՐՈՒ

Սելանիկ 20 հոկտ.— Գարատագի սահմանապլուխին Կրէվիցա, Բիլչոփա, Կրաբիմնի բարձունքներուն վրայ բուռն կռիւներ եղան։ Գարատագցիները փոխան, Թոլով տարբ մնաուկ ռազմամթերքը, 50 վրան։ Երկու բարձրաստիճան սպայ, 4 սպայ 15 զինուոր սպանուեցան։

Մենք ունինք 2 սպանեալ և չորս վիրաւոր։ Մեր զինուորները յարձակեցան սերպ սահմանապլուխին Վէլիքա գլուխին վրայ, որ այրուեցաւ մէջի կիներն ու աղաքը գուրս հանուելէ առաջ։ Ցառաջապահները կը յարձակին Լչաստոիոյ վրայ։ Ազպանայները Սերպ սահմանապլուխին ներս մտած են Վէլիքան կը պաշարեն։ Սերպերը մեծ կորուստով կը փախչին գէպի Գուբչուիցա, որուն դրաւումը մօտ է։

Այս վայրկեանիս Սկիւպէն գէպի Բրիչիմիա երկաթուղիով կը մեկնին Ազէնտին պէյ Տրակա և Հոճա Սայլու էֆ. 18–70 տարեկան կամաւորներով, որոնց կ'ընկերակցին խլէմներ և երեւելիներ։ Բրիչիմիայէն պիտի երթան պատերազմի դաշտը։ Օսմանեան և Զարուայի կողմէն Պուլկար սահմանապլուխին վրայ կռիւը սկսաւ։ Պուլգարները մեղանաթի կը զարձնեն։ Օսմ. զինուորները կը յառաջանան գէպի Բիլանիցա։ Պէրանայի և Աբօվայի մէջ բուռն ճակատամարտ կը մղուի Գարատագցիներուն հետ, որոնք մեծ կորուստներ կը կրեն։ Մեր գիրքը նպաստաւոր է։

Սկիւպ, 20.— Մաքեմար պէյի հրամանին տակ գտնուող զինուորները Գարատագի սահմանապլուխին վրայ գտնուող Գրօնիցա, Թաքմանը, Սիրինիցա բարձունքները գրաւեցին։ Գարատագցի սպայ մը սպաննուեցաւ։ Մեծ քանակութեամբ ռազմամթերք և արկեր գրաւեցինք։

ԷՏԻԵՆԻԻ ՀԵԼԼԷՆ ՀԻՒՊԱՏՈՍԸ

Էտրնէի Հելլէն հիւպատոսը, հիւպատոսի խորհրդականը և հիւպատասանի պաշտօնատիւնը իրենց ընտանեկան պարագաներովը երէկ Պոլիս եկան և ոստիկան դեսպանատան թարգմանին ու դաւառին կողմէ դիմաւորուեցան։

ԱՆՀԻՄՆ ԶՐՈՅՑ ՄԸ

Երէկ զրոյց կար թէ Այա Սոֆիէ մզկիթին երկաթուղիի գծին տակէն ռումբ մը գտնուած է սակայն ստուգեցինք որ այս լուրը անհիմն է։

ԹԵՐԹԻ ԴԱԴԱՐՈՒՄ

Ալիէֆատ երեկոյեան թերթը, հակառակ պատերազմական ստուգութեան, ամենայն խնդիրներով զբաղած ըլլալուն, զինուորական իշխանութեանց կողմէ դադրման դատապարտուեցաւ։

*** Ձեւնին լրագիրը մաքերը զրգռելու բնոյթ ունեցող հրատարակութիւններ բրած ըլլալուն, դադարման դատապարտուեցաւ զինուորական իշխանութեանց կողմէ։ Այսօր Ձեւնին տեղ կը հրատարակուի Սեւնին։

ՄՈՒԽԹԱՐ ՊԷՅԻ ԺԱՄԱՆՈՒՄԸ

Ամէնքի օսմ. դեսպան Մուխթար պէյ, ընտանիքով և դեսպանական պաշտօնատիւնեան հետ երէկ Պոլիս եկաւ։

«ԹԱՅՄԱԶ»Ի ԹՂԹԱԿԻՑԻՆ ՕԹՕՄՕՊԻԼԸ

Երէկ առաւօտ «Թայմզ»ի պատերազմական թղթակիցը Մ. Ճէյմս Երը Թէվիզ Պաշի, Օթէլ ու Լօնտրի դիմացը գտնուող օթօմոպիլի կազմած ծխոյ վառարանի առջեւ. օթօմոպիլին մէջ նստած կը սպասէր իր մեքենավարին, որ այդ խանութէն զործիք մը գնելու գացած էր, դաւաւոր բերուած օսմ. պահեստի և քաղաքապահ քանի մը հոգաբար զինուորներ եկան անոնց անցնելու համար։ Փողոցը նեղ ըլլալուն, թղթակիցին զինուորները եկան անոնց քաշուիլ։ Թղթակիցը չկրցաւ զսպուիլ տալ։ Ասոր վրայ զինուորներուն մէջ դժգոհութիւն մը յառաջ եկաւ և զինուորները օթօմոպիլը անիւներէն բռնելով ետ հրեցին ու իրենց ճամբայ բացին։

ՄԱՄՈՒԼԻ ԿԱՐԾԻՔԸ

ԱՅՍ ԱՌՏՈՒԱՆ ԹԵՐԹԵՐԷՆ

ԻԹՏԱՄի խմբագրական ձէվտէթ պէյ Զուլֆիպէթեան գրուած իր մէկ նամակին մէջ կը քննադատէ Ֆրանս. մամուլը, որ Հելլէնիզուն կը հանակրի և որ երբէք չկրնար թէ Ֆրանսա միլիոնաւոր խլամ հասարակութիւն ունի Յեռադ Պուլկարիոյ օրինակը մէջ բերելով կը հրաւիրէ բոլոր մեզբը զէնք բռնողները, որ պատերազմի վագնեն եթէ յաղթուինք, Կրէտ, Բուսիլիի մէջ այս անգամ ոչ Թիւրքիա կը մնայ և ոչ ալ իսլամ։

Սէնին (խմբագրական. կ'ըսէ թէ՝ թերթերը կը խօսին մեծ ճակատամարտներու և օսմ. զինուորներու մեծ յաղթանակներուն վրայ, մինչդեռ պաշտօնապէս հաղորդուած լուրերուն մէջ կը տեսնուի թէ՝ մինչեւ հիմա քանի մը փոքր ընդհարումներ միայն կատարուած են։ Թերթերու այս ընթացքին հետեւանքը սա կ'ըլլայ, որ հասարակի կարծիքը նախ կը խանգաւառուի այդ լուրերով, յետոյ, երբ այդ յաղթանակը չհաստատուի յուսաբեկութիւն մը կը տիրէ՝ իրը թէ մեծ պարտութիւն մը կրած ըլլայինք։ Ուստի դառ եղեր տիրական յաղթանակները արձագանգեն օտար մամուլին մէջ, կը կարծուի թէ՝ Օսմ. կառավարութիւնը այսպիսի անգամ հաղորդագրութիւններով ժողովրդը կ'ուզէ խաբել։

Սէնին կանգիմ (խմբագրական) կը պարտադրուի թէ՝ քաղաքորդ զարուն մէջ կրօնական պատերազմ կը մղուի և պարզապէս պետութիւնները, իրենց գլուխը ունենալով Ֆէրտինանտ թագաւորը մահիին դէմ խաչ կը հանեն ու կ'աշխատին Եւրոպայի կրօնական զգացումները զրդեր Մինչդեռ օսմանցիները այս պատերազմը երբէք կրօն, պատերազմ չեն նկատեր և այսօր թշնամին դէմ գացող բանակին մէջ հաւատացեալ կը գտնուին թուրքեր։ Հայեր, Յոյներ, Պուլկարներ Սուլթան Մէհմէտի իր յայտարարութեան մէջ երբէք չխօսեցաւ այն մասնաւոր ոգիով որ Երեւան կուգայ Ֆերտինանտ թագաւորին յայտարարութեան մէջ։

ՊԱՏԵՐԱԶՄԻ ԼՈՒՐԵՐ

ԽՆԱՅԻ ՆԻ ՄԱՀԻՒԻՆ ԽՆԴԻՊԷ

Պուքրէշ.— Այս տեղ չատ զլուսեցան Ֆէրտինանտ թագաւորին յայտարարութեան այն հատուածները, ուր կ'ըսուի. «Մենք մեր ազատութիւնը և մեր խաղաղ կեանքը կը պարտինք մեր քրիստոնեայ մեծ ազատարարին և Պուլկար ազգը կը մեկնի ազատարար Զարին մարգարէական խօսքերը. «Աստուած կ'ուզէ որ այս նախարան զործը հետապնդուի մինչեւ վերջը։ «Գործը սկսած է Խաչին և Մահիկին միջեւ»։ Լրագիրները անոգասա մեկնութիւններ կուտան։

Պէրլին.— Ֆէրտինանտ թագաւորին յայտարարութեան առթիւ՝ Ֆօսիշ Զայթունկ կը գրէ. «Թագաւորը ցեղերու և կրօնքներու պատերազմ կը հռչակէ, իսլամները չեն, այլ Քրիստոնեայ Պուլկարիոյ վեհապետն է, որ պատերազմ կը հռչակէ ուրիշ կրօնքի պատկանող հաւատացեալներու դէմ։ Անոնց կողմէ քրիստոնեայ աշխարհներէ յարձակում կրելով, Թուրքիա գիտցաւ պաշտպանել իր արժանապատուութիւնը Սուլթանին յայտարարութեան և իր զինուորական ծառայութիւններուն մէջ։ Այս ծառայութիւնները իրաքանչիւր բառը հանդարտ ոճի մը արտայայտութիւնն է։ Պուլկարիոյ թագաւորը պատերազմը հայկարութիւն մը կ'անուանէ։ Երբէք անգամ Ֆէրտինանտ թագաւոր, Ռուսերուն գիշատակութիւնը կ'ընէ»։ Այս առթիւ՝ Ֆօսիշ Զայթունկ կը ծանրանայ Օսմ. զանգիֆին կողմէ յուսած չրջարձակումին վրայ, որ ժողովուրդը կը հրաւիրէր ետ կենալ իրենց քրիստոնեայ հայրենակիցները կողոպտել և անոնց հետ հաշտութեան ապրելու կը յորդորէր։

ԱԼԱՊԱՆԱՅԻՆ ԳԱՂԱՆԱՅԱՀԱՆԳԻՆԵՐՈՒՆ ՆԱՀԱՆՁԻ ԴԷՊԻ ԵՐ ԿԵՐԵՆ

Սկիւպէ 6)19 թուականու կը հեռագրեն Իպտամի թէ՝ ամենուս նշանաւոր գեղագիտներին Սիւլէյման Պաթուչա, որ բարեմիտ Ալպանացի կամաւորներով Գարատագի սահմանապլուխը կը գտնուի, թշնամի հողը մտած և Բրպքալ կողմէն թշնամիին հանդիպի դիր կարած է։

ԳԵՏՈՒՈՒՆԳԱԼՈՒՄ ԶՐՈՅՑ ՄԸ

Թաւրիզը Լիֆիճաբ կը հերքէ այն զրոյցը թէ կառավարութիւնը յառաջիկայ ամիս պիտի չկրնայ պետական պաշտօնեաներու ամսականը վճարել։ Նոյն թերթը կ'ուզէցնել թէ Սեպտ. ամսականը Հոկտեմբերի սկիզբները արուած ըլլալով, այս պիտի զրոյց մը առաջ եկած է։

ԶԱՐԴԱՅ ԳԱՄԱՆՈՒՐՆԵՐ

Իզմիր, Առարարի, Կեղէլի Պանդրմայի կողմերէն 3000ի մօտ հեծեալ Զէյբէկ կամաւորներ Ուշան Զայրը հասարաբերով պատրաստակամութիւն յայտնած են իր կամուրջ մասնակցիլ պատերազմին։ Կառավարութիւնը ուզմանիթ պիտի տայ և հրամանատարներ պիտի անուանէ այս կամաւորներուն համար։

ՍԵՐԻՊԻՆԱՆՆ ՍԻԼԷՊՏԱՆԻՆԻՆ Վ. Բ. Ն.

Գուրչուիցայի մէջ հետեւակ և թնդանօթասէր քառասուն վաչտ Սերպ զինուոր կը գտնուի, հոն թշնամին բուռն գիմադրութիւն մը պիտի ըլլայ։

ՕՍՄԱՆՈՅԻՆ ԴԻՄԱՊԻ ԶԻՒՈՒԹՅՈՆՆԵՐԻ, ՆԸ ՑԱՅԵՆԱՆԱՆՆ

Օսմ. զինուորները յաղթականօրէն կը յառաջանան, չարաչար պարտութիւններու ենթարկելով պուլկար բանակը։ Օսմանցիք կը յառաջանան գէպի Բիլանիցա զոր հասնելու մօտերս պիտի պաշարեն։

50,000 ԹՈՄԱՐԵՐՆԵՐՈՒ ՈՒԼՆԵՐ

Գրդեա-Սիլի Թօնաքները, որոնք իրենց պատերազմիկ ցեղ մին են, 50,000 հոգիանոց կամաւորներու բանակ մը կ զրկեցին օսմ. բանակին մեացած են։ Այս կամաւորները արդէն իսկ սկսած են գործել դէմ Պուլկարիոյ մէջ ամրացուցեալ դիրքերուն։ Բոմարները գէպի Ֆիլիպէ հասնելու համար, և ուխտած են բնաւ հետ չդառնալ ու մեռնիլ։

*** Վերջին Ալպանական յարձակումին պարագայութիւնէն Բրիչիմիայի նախկին մշակ Վուչէլիքիցի Հասան պէյ հարիւր կամաւորներու գլուխը անցած Սէրպական հողը մտած է։

ՊՈՒԼԿԱՐԻՈՅ ԲԱՆԱԿԻՆԻՆ ՆՈՐ ՀՐԱՄԱՆԸ

Պուկարէ բանակին յանձնաժողով մը Վիեննա գնաց, ուր մեծ քանակութեամբ վերցօր զրութեամբ հրացան պիտի գնէ։ Այս նոր հրացանները գնումին համար Պուլկարիա 4 միլիոն ֆր. յատկացուցած է։

ԳՆԱՐԴԻՆ ԽՈՅԻ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆԸ

Օսմանիշեար Լոյս հետեւեալ հեռագիրները ստացած է.

Պէրլին, 19 Հոկտ.— Գերմանական կարմիր Խաչի ընկերութիւնը այսօր 22 հիւանդապահուհիներ ինչպէս նաև զինուորական բժիշկ մը զրկած է Թուրքիա։

Լոնտոն, 19 Հոկտ.— Անգլիական կարմիր Խաչի ընկերութեան առաջին խումբը վաղը Գարատագ պիտի մեկնի։ Ցառաջիկայ երեքշաբթի Պոլիս պիտի մեկնին Ռանոմի Անդրեադիսեան գրամատէր Սըր էրնէսթի Գասէլի կողմէ կազմակերպուած երեք ուրիշ խումբեր։

ՕՍՄԱՆՅԱՆ ԴԻՄԱՌԱՄԻ ՊԱՇՏՕՆԵԱՅԻ ՅՍ. ՅՍՏԱՖԱ ԲԱՆԻԿԻՆ ԵՎ ԴԻՄԱՌԱՄԻ ՄԱՀՈՒՆԸ

Պէրլին, 19 Հոկտ. Պէրլինեան թերթ մը կը հրատարակէ օսմ. դեսպան Նեզիմ Պաշայի հետեւեալ յայտարարութիւնները. «Հաղորդագրուած եղբայրներու առասպելը պարզապէս մէն է պարակելու համար Պալքանները. տէրութեանց միութեան վարքը նոր հոգեր ձեւը ձգելու համար։ Իսալեմիւրքի պատերազմին ի վեր, պալքանները տէրութիւնը այս խնդիրը կը յուզէին և կը հարցնէին իրենք իրենց թէ՝ ե՞րբ պիտի սկսէր իրենց պատերազմը։ Միայն թէ սարի բաժանման անլուծելի հանելուկը կարիկեր զիրենք վճռական քայլը առնելէ։ Թուրքիա յաղթականօրէն ետ պիտի մղէ յարձակումը և յետոյ ազդուրէն պիտի իրագործէ թէ՝ իրեն և թէ՝ Եւրոպայի փափաքած բարենորոգումները»։

ԲՐԻՍԼԻԶԱՆ ՊԱՇՏՕՆԱԿՈՒՆ

Աթենք. 19 Հոկտ.— Հելլէն կառավարութիւնը Բրիզէզան և չրջակայ ծովերքը պաշարած հռչակեց։

ՍԵԼԱՆԻԿԻ ԱԶԱՏ ԵՒԼԱՅԱՆՈՒՄ

Լոնտոն. 19. Հոկտ.— Զինուորական չրջանակներու մէջ կը խորհուի թէ Պալքանեան տէրութիւնք իրենց զործողութիւնները պիտի ուղղեն Սելանիկի դէմ։

ՍԵՐԲԻԱՅԻՆ ՉԻՆՈՒԱԼԻՔԻ ՊԱՏՐՈՒՈՒԹԻՒՆ

Սկիւպ, 19 Հոկտ.— Բրիչիմիայի մօտ օսմանեան զինուորները յարձակեցան սերպական երեք վաչտերու վրայ և անոնցմէ մէկը տասանորդեցին։ կը կարծուի թէ սերպերը չեն ուզեր իրենց յառաջիկայացումը փութացնել։

ԵՂԻՊՏԱՑԻՆԵՐԸ ՊՕԳԵՐՕՊ ԿԸԼԵՆ

ՊԱԼՔԱՆԵԱՆ ՊԵՏՈՒԹԻՒՆՆԵՐՈՒՆ ԴԷՄ

Եղիպտացիները լսելով Պալքանեան պետութիւններուն կողմէ Օսմ. կառավարութեան դէմ բացուած պատերազմը, ոտքի են իրենց մէջ հանդանակութիւն բնել և նոյնաս օսմ. բանակի և Պալքանեան երկիրները հասած բոլոր տարանքներուն դէմ պոյքոթ հռչակած են։

ԵՐԼԻՆԻՆԱՆ ՀԵՌԱԳԻՐԵՐԸ

Պէրլին, 19 Հոկտ. (յապաղած).— Նիշէն հասած մանաւոր լուրերու համաձայնութիւնք զօրախումբեր սերպական սահմանապլուխը անցան Բրանեվաքի հիւսիսային արեւմտեան կողմէն և սերպական երեք զիւղերու մէջ Ջարդեր բրին։ Բայց մինչեւ հիմա պաշտօնապէս հաստատուած չէ այս լուրը։

Պէրլին.— Երէկ կէս օրէ վերջ, Բելգրատ թագաւորը յայտարարութիւն մը ուղղեց սերպ ազգին, ըսելով թէ Թուրքիոյ սերպերու անտանելի կացութեան և Թուրք նոր ռէժիմին ընդունած թշնամանքներուն դէմ հոգալ է պատերազմ կը հռչակեմ։ Ազգերու ազատագրութեան համար։ Ցայտարարութիւնը ալ ազգերուն կ'ապտնէ լիակատար ազատութիւն և գրգիռներուն իրաւունք։

Լոնտոն.— Տէյլի Կրաֆիք կը կարդէ գիտնալ թէ Սերպիոյ բանակատեղին պիտի գտնուի Վրանիցայի մէջ։ Կ'ըսէ նաև թէ լրագիրը կը պատի Գարատագի բանակին մէջ։ Վերջերս իսմրոլին կը մեռնին։

Վիեննա.— Նոյն Վիքոր Թակիպլաք.— Գարատագ Ֆանիզ իշխանին հետ տեսակցութիւն մը կը հրատարակէ։ Իշխանը կը յայտարարէ թէ կ'ուզանչանայ օսմ. զինուորներու քաջութեան և զիրցգնութեան վրայ։

Վիեննա.— Ռուսական և Վիեննական չրջանակներու մէջ տարակոյս կը յայտնուի թէ Արեւելեան խնդիրը զրաւած չըլլայ Ֆրանսա զինակցութեան դաշնագրին մէջ։

Վիեննա.— Գերման ազդարար տեղեկութիւն մը կը հերքէ Թանի լուրը—որուն վրայ սակայն կը պնդէ Զայր։ Հակառակ այս հերքումին, կ'ըսէ թէ կառավարութիւնը մտադիր է զինուորական ուժիմ մը հաստատել Խրատութիւն մէջ կնճռոտութիւններու պատճառու, որոնք կրնան ծնունդ տալով Պալքանեան կացութիւնին։

Պէրլին.— Այսօր հրատարակուեցաւ սերպական յայտարարութիւնը, որ կ'ըսէ թէ «զարնել ի վեր թրքական իշխանութիւնը հին Մ'ռպլոյ մէջ եղբայրներուն բնաջնջումը հետապնդած է։ Ստանց վիճակը բարելաւելու համար։ եղած խաղաղասիրական ձեռնարկները ապարդիւն մնացած են։ 1877ին ստեղծուեցաւ նոր Սերպիան Ռուսիոյ օժանդակութեամբ։ Հիմա ալ խնդիր է ստեղծել ուրիշ նոր Սերպիա մը, ուր թաղուորին ազատութիւն, հաւասարութիւն և եղբայրութիւն»։

Բեռլին.— Մ. Սաամանֆ Զարին յանձնեց իր խաղաղասէր քաղաքականութիւնը արդարացնող տեղեկագիր մը։ Կ'ըսէ որ Զարը իր վատասութիւնը յայտնի իր արտաքին գործոց նախարարին հանդէպ ինչ որ պիտի զրացնէ անոր զիրքը։

Վիեննա.— Լատատեղակ չրջանակներու մէջ հաւատք չընծայուիր Մ. Սաամանֆի հրաժարման։ Կ'ըսուի թէ յիշեալը Զարին կատարեալ վստահութիւնը կը վայելէ։ Ցայս կայ որ արդի քաղաքականութիւնը իր ընթացքը պիտի չարունակէ։

ԱԶԳԱՅԻՆ ԹԱՐԺՈՒՄ

ՄԱՄՈՒԼԻ ԴԻՒԱՆԻՆ ՀԵՐՔՈՒՄԸ

ԽՆԴՈՒԹ ՕՍՄԱՆՅԻՆԵՐՈՒ ՄԱՆԱՒՈՒՆ ՆԸ ԴՈՒՆՏՈՒՆՈՒԹԻՒՆ

Երէկ մանուկի դիւանը հետեւեալ հերքումը հաղորդեց մեզ։— Ազատարար թերթին 19 սեպ. թիւին մէջ տեղադրուած Պիթլիսի առաջնորդին սեպ. 14ին Պատրիարքարան զրկուած հեռագիր մը, որ կ'ըսէր թէ Խաչին գեղքին մէջ ամրաստանեալները անպարտ արձակուած են։ Ասոր վրայ խնդիրը հարցուցաւ Պիթլիսի կուսակալութիւնէն, որ գրաւական քննութիւններու վրայ յենելով պատասխանած է թէ «Խաչին գեղքին մէջ ամրաստանուած» բանտարկեալներ, որմէ որոշ բան մը չհանկցուիր, հանանաբար ազատուելու է։ Թանգուանքի մէջ անցեալ տարի ապանուածներուն։ Այս տեղեկութիւնին մէջ յանցաւոր եղող տարուներու հոգի իրր զործակից և կանխամտածութեամբ զործող մատնուան, իսկ երկու հոգի եւս իրր ակամայ զործող հնարական տարի բանտի, դատապարտուեցան։ Միւսներուն գէպքին պատճառով ձերբակալուած Եաչարի որդի Նաստիին զրկէլ ըլլալը չհաստատուեցաւ և Մօթիկի գայմամին մէջոցով դատարան տրուած հարցաքննութեամբ մեն ալ, զոր 22 հարց տարուդրած էին, ապացուցուելով որ Նաստիի պատուաւոր մէնն է և իրենց հետ միշտ լաւ վարուած է, ազատ արձակուեցաւ։ Կ'ուզուի թէ «Խաչին ոճրագործները ազատ արձակուեցան» խօսքը ասիկ ծագում առած է։

ԶԷՅԹՈՒՆԷՆ ԼՈՒՐԵՐ

Վերջերս Զէյթունցիներուն և Զէրքէզներուն միջեւ ծագած վէճերը կարգադրուած են, Զէրքէզները վերադարձուցած են Պարսաս աղայի ջորիները և զոզոնները։ Զէյթունի զիւղերուն վերջերս պատուհասը զարձող թուրք ուսազակ մէն ալ սպանուած է որ ան հատարակ հոյու և թուրքի մէջեւ խորը չէր դներ։ Մինչեւ զպրոցներէն միայն կիզգոնականը բացուած է։ Ուրախութեամբ կ'իմանանք որ այս տարուց հետեւ պիտի կանչուին եղեր ասոր վարժարանի նախորդ փորձառու ու կարող ուսուցիչներէն Պ. Պ. Գրիգոր Գասպարեան ու Խաչիկ Եաղուպեան ինչպէս նաեւ Տօքթ. Լեւոն Մէլիսոնեան։ Կեղր. ի տնօրէնութիւնը ու Կիլիկիոյ վարժարանի տեսչութիւնը լաւագոյն ընտրութիւնն է որ կ'ընեն։ Զէյթունի Կեղրոնականը՝ առանց իր վերոյիշեալ փոքր ուսուցիչներուն չատ ողբալի հանգամանք մը պիտի ունենար։ Դժբախտաբար Զէյթունի թաղերուն մէջ գոյութիւն ունեցող չորս ծաղոց վարժարանները բացուած չեն։ Այս զպրոցները բացուելու համար Զէյթունցիներէն 60 օսմ. ոսկի կը պահանջուի։ Բարերար Մ'իսց. Ընկերութեան կը մնայ այս պլտնի գումարը հայթայթել ու անհոնտս ուրախացնել ազգաբնակ մանկանին։

Ազդ. Հայուհեաց վարժարանը տակաւին բացուած չէ, սակայն մօտ օրերս պիտի բացուի, չատ հաւանական է որ այս տարի տեսչուհի կարգուի Տիկին Լ. Խ. Եաղուպեան որ բաւական լաւ կարգութիւն ունի։

ԹՂԹԱԿԻՑ

29—45 ՏԱՐԵԿԱՆ ԳԱՒԱՌՈՅՆԵՐԸ

Գենեալ Առաջնորդարանը Ազդ. Պատրիարքարան զրկած նամակով մը կը յայտնէ թէ, տարբոյն զինուորական իշխանութիւնը կեղրոնին ստացած մէկ հրամանագրի համաձայն սկսած է բանի զինուորագրել 29է 45 տարեկան Հայերը։ Առաջնորդը ժողովուրդին մատնուած դժնդակ կացութիւնը պարզելով հրամանագ կը խնդրէ։

Ծ. Խ.—Ինչպէս յայտնի է Նախարարաց Խորհուրդի որոշումը խոր չէնէր Պոլսեցի կամ զաւառացի ոչ-իսլամներու մէջ։ Հետեւաբար այսօր կամ վաղը Նախարարաց Խորհուրդի որոշումը ինչպէս Պոլսոյ, նոյնպէս զաւառային իշխանութեանց պիտի հաղորդուի, որպէս զի զգրեցնեն 29էն 45 տարեկան բոլոր ոչ-իսլամներու զինուորագրելու գործողութիւնները։ Մինչեւ այժմ, նախ դդ հրամանին հանձնայն 29էն 45 տարեկաններէն բանի զինուորագրուածներն ալ պիտի արձակուին, իսկ պեսէլ ուսանողներու գրանն ալ պիտի վերադարձուի իրենց։

Ս. ԳՐԻԳՕՐԵԱՆ Ազդ. Հիւանդանոցի Հոգաբարձութիւնը չնորհակալութիւնը կը ծանուցանէ թէ Գալիֆոռնիոյ Միլ. գիս քաղաքին մէջ հաստատուած Ազգ. Տիար Կարապետ Մ. Նշլիկեանի թեկադրութեամբ, յօգուտ Ազգ. Հիւանդանոցի, փոխան ծաղկեպսակի նուիրատուաքարութեան ձեռնարկուած է տեղւոյն պատուարժան Հայ գաղութին մէջ։ Այդ ձեռնարկութեան հետեւանքով Հոգաբարձութիւնս չնորհակալութեամբ ստացած է Ազգ. Ոսկի 38. 17. 6. դրամ մը, ի պատ Ազգ. Հիւանդանոցի։

Թոյլատրել որ բանակին հետ պատերազմի երթամ, եթէ հարկ տեսնեմ։

— Բարձրաստիճան իշխան, չափազանց կը ցաւինք որ այս պատերազմը պիտի ծագի և այնքան արիւն պիտի թափի։

— Մենք ալ կը ցաւինք։ Եթէ երբեք պատերազմը ծագի մենք ենք առաջ պատճառ։ Սակայն այլեւս չենք կրնար հանդուրժել մեր ազգային արժանապատուութիւնը և պետական իրաւունքը բանաբրոյ առաջարկներ ըլլան մեզ։ Կը յայտնեմ որ Աւստրիա համակիր է մեր դատին, որոշեալ մենք և Աւստրիա միասնական չահերը ունինք։

— Ն. Կայս. Բարձրութիւնը կրնայ ապահով ըլլալ որ պատերազմի չատով վերջանալուն ուստոր չնապարհուն կը բաղձանք։

— Զեր այս բաղձանքին ես ալ հաւատիս եմ։ Իցիս թէ պատերազմը մեր դիւանքերուն յաջողութեանը վերջ գտնելով չծաւալի, որպէս զի այդ պատճառով մեզ կնճռոտութիւններ չծագին։

— Երբ երկուքս ու կէս տարի առաջ Գոլոյ մէջ Ն. Կայս. Բարձրութեան նիզակայութեան ընդունելու պատիւ ունեցայ ան առնն ինձ ըսիք որ Թուրքիա Սամանագրութեան գծած յառաջիմութեան և բարենորոգումներու ճամբուն մէջ պիտի մնայ։ Եւ սակայն այժմ այս տխուր պատերազմը կը ծագի։

— Այո՛, ցաւալի է մեզի համար չեն ձգեր որպէս զի կարենանք յառաջդիմել։ Մեր մէջէն ոչ ոք պատերազմ ուզեց։ Մենք ինչ պիտի չանենք պատերազմին։ Եթէ մենք չաղթեմ թիւններ տարած ենք։ ու հակառակ անոր պարտուածներուն զիջումներ բրած ենք։

— Բարձրագոյն Տէր, կրնանք յուսալ որ Թուրքիա ի մասոյ Իսլամիոյ հետ հաշտութիւն պիտի կնքէ։

— Այդ մասին տեղեկութիւն չունիմ։ Լրագրի մէջ քաղաքականութիւնի ունի լիմ առաջնական վիճակով զբաղեցայ։

Իշխանը անգամ մը եւս յայտ յայտնեց որ պատերազմը չուտով վերջ կը գտնի։ Վանգլ, բաւ, Սանմանագրութեան հիման վրայ բարենորոգումներ ընելու և յառաջդիմելու համար խաղաղութեան պէտք ունինք։ Մենք պատերազմին չան մը չունինք։ Նպատաւոր պայմաններու մէջ հաղորդ մը պիտի չունինք։ Սակայն ունի լիմ։ Հաղորդ խաղաղութեան և յառաջդիմութեան մէջ վնասուել, գոնէ յուսալի է որ պատերազմը չպիտի ծաւալի։

ՊԱՏՐԻԱՐՔԱՐԱՆԻ ՊԱՇՏՕՆԵԱՆԵՐԸ

Ցուսաց Պատրիարքարանի Սինոդը իր առջի օրուան նիստին մէջ դատաստանելով թէ Պատրիարքարանի պաշտօնեաները զինուոր կ'առնուին, որոշեց կառավարութենէն խնդրել որ Պատրիարքարանի և առաջնորդարանները պաշտօնեաները զինուոր չառնուին, որպէս զի ազգին զործերը երեսի վրայ չմնան։

ՀԻՆՈՒՈՐՑՈՒՆՆԵՐԸ ՓՈՇՈՏՈՒԼՆԵՐ

Կառավարութիւնը տեղեկանալով որ մէկ քանի չոգենաւային ընկերութիւնց զործակալները քրիստոնեայ զինուորներուն կը փոխցնեն չոգենաւներու լեռնակիրի նստարանի եւ ծպտուելիներով, մէջերնիս ձեռք առաւ և այդ կարգի զործակալներէն ուրիշ հոգի ձերբակալեց։

ԵՐԿԱԹԳԻՐԻ ՊԱՇՏՕՆԵԱՆՆԵՐԸ ՀԻՆՈՒՈՐ ՀԱՆ

Պատերազմ. նախարարութիւնը հրահանգ տուաւ որ երկաթգիրներու անձն կարգի պաշտօնեաներէն զինուոր չառնուին։ Մինչեւ հիմայ առնուածներն ալ ազատ պիտի արձակուին։

ԱԼԱՊԱՆԵՐՈՑ ԲԱՐԵԿԱՄՈՒԹԻՒՆ ՄԸԼԹԻՆԵՐՈՒ

Միւշիր Իսլամիմ փաշայի նախագահութեամբ Շքեղաբաց զրկուած բարեկամութիւն մը Ալպանացի զինուորներուն ազատուելու։ Պոլսոյ եկաւ։ Պատերազմէն վերջ նորէն պիտի երթայ։

ՏԻՍՊՊԷՔԻՐԵՐԻ ԿՈՒՍԱՆԱԼԻՆ ԴԻՄ Դ. Ս

Տիարպէքիրցին Հանան Գաղազեանի սպանութիւնը Թանկն տեղւոյն իրիկնամանուրն վերադրած ըլլալու Իրիկնամի տեղւոյն մանանաթիլը որ այս առթիւ Թանգինին դէմ դատ բացած էր, նոյն լրագրին մէջ կարդացած ըլլալով որ այդ լուրը Ներքին զործոց նախարարութեան հաղորդուած տեղւոյն վարչն է, անոր դէմ ալ դատ բացաւ։

ՐՈՒՍԱԼԻԻ ԶՐԹԻՆԵՐՈՒՆ ԽԺԳԺՈՒԹԻՒՆԵՆԷՆ ՆԵՐՈՑ ՄԸ

Տրապիզոնցի Սալի և Բէյրէբէյի Վանիա ժանտարմաները Բարանա անուն սերպական գիւղը զրկուած էին կառավարութեան կողմէ։ Սերպերը վայրագօրէն սպանեցին այս երկու ժանտարմաները։ Սալի սպանեցին եղբ գնդակի մը և ձախ ականջէն երեք գնդակի հարուածներով։ Իսկ գլուխը տապարով երկուքի ճեղքուած էր, որով ուղեղը ամբողջովին դուրս թափուած էր։ Իսկ Վահիրը գէնքը ձեռքերուն մէջ թեւերը հեռն կապած ալէնի ձախին, վերէն վարէն դաշունահար եղած էր, այնպէս որ մաղ դարձած էր։ Դիակը լուացուած ժամանակ աջ ոտինքէն լուցուած ինը միաս կողմէն գուրս կ'ելլէր։ Սերպերը յետոյ երկու ժանտարմաներու գլխիները ժայռի մը վրայ գլխիվար կախած են, ուսկից գտած են իսլամները։

ԳԵՆԱՐԻ, ԳՆՇԵՆ

Բեռամի փաշա նախորդ օր ֆրանսական դեսպանատունը երթալով Մ. Պոնսաոի հետ երկար տեսակցութիւն մը ունեցաւ։

*** Կայս. առաջին քարտուղար Սալի Ֆուսան պէյ նոյն օր Բեռամի փաշայի ապարանքը երթալով մէկ քանի Կայս. Իրատէներ հաղորդեց և Թուրքիոյ քաղաքական կացութեան մասին տեղեկութիւններ ուզեց, Կայսեր հաղորդելու համար։

Պաս. Տնօրէն՝ Դ. ՏԷՐ-ՄՈՎՍԷՍԵԱՆ